

ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

ΕΡΓΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Σύντομο βιογραφικό σημείωμα

Καθηγητής της Γλωσσολογίας στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Γλωσσολογίας.

Γεννήθηκε στην Κρήτη (Ανατολή - Ιεράπετρας) το 1948. Είναι πτυχιούχος (1971) της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Συνέχισε μεταπτυχιακές σπουδές στα Πανεπιστήμια της Κολωνίας και της Χαϊδελβέργης (1972-1976). Ανακηρύχθηκε διδάκτορας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Κολωνίας (1976) με τη διδακτορική διατριβή *Φθάνω. Συμβολή στη νεοελληνική λεξικογραφία (Phthano. Ein Beitrag zur griechischen Wortforschung, Heidelberg 1976)*. Διετέλεσε συντάκτης του Ιστορικού Λεξικού της Ακαδημίας Αθηνών (1977-1983), ειδικός επιστήμονας (1979-1981), έκτακτος καθηγητής (1982) και καθηγητής πρώτης βαθμίδας (1983-1993) στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης, απ' όπου μετακλήθηκε στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών (1993-2000). Το 1998 η Σύγκλητος της Ακαδημίας Αθηνών τον εξέλεξε ομόφωνα Διευθυντή του *Κέντρου Συντάξεως του Ιστορικού Λεξικού της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*, προτίμησε όμως να παραμείνει καθηγητής πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Το 2000 μετακινήθηκε στο Τμήμα Φιλολογίας, Τομέα Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Το ερευνητικό του έργο κινείται σε τρεις βασικούς άξονες: Την αρχαία και νέα ελληνική διαλεκτολογία και ηλεκτρονική λεξικογραφία, τη σχέση γλώσσας και λογοτεχνίας και τη γλώσσα της εκπαίδευσης, με έμφαση στην αξιοποίηση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και της υψηλής τεχνολογίας. Έχει ασχοληθεί ιδιαίτερα με θέματα γλωσσολογικής ορολογίας, με τη θεωρητική γλωσσολογία και την *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας*, ενώ δεν παύουν να τον ενδιαφέρουν υφολογικά και κοινωνιογλωσσολογικά προβλήματα και θέματα ορθής χρήσης της Νεοελληνικής.

Δίδαξε ως επισκέπτης καθηγητής στα Πανεπιστήμια Münster της Γερμανίας (1989), Αθηνών (1990-1991), Κύπρου (1994, 1997) και Θράκης (2001-2002). Έχει δώσει επίσης σειρά διαλέξεων με θέματα της ειδικότητάς του σε Πανεπιστήμια της Ευρώπης, της Αυστραλίας και της Αμερικής. Πραγματοποίησε διάφορες έρευνες στα Πανεπιστήμια της Βόρειας Ντακότας των Η.Π.Α. (1983), Reading και Cambridge της Αγγλίας (1987, 1990). Συμμετείχε ή συμμετέχει, επίσης, σε μία σειρά ερευνητικών προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Eurotra (1984-1988, υπεύθυνος σε θέματα ορολογίας και ηλεκτρονικής λεξικογραφίας), Grecoterm, Eco-Jura-Dict., Langred, Μεταφορά, Train-educ. κ. ά. Υπήρξε ακόμα από τους πρώτους συντονιστές των προγραμμάτων LINGUA και ERASMUS στην Ελλάδα (σε συνεργασία με τα Πανεπιστήμια: Amsterdam, Münster, Vitoria, Γρανάδας), όπως επίσης εκπρόσωπος της χώρας μας στην

έκδοση του *Θησαυρού της Εκπαιδευτικής Ορολογίας* του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Χρημάτισε πρώτος διευθυντής του Περιφερειακού Επιμορφωτικού Κέντρου Δυτικής Αττικής (1993-1994), Αντιπρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και Πρόεδρος του Τμήματος Ερευνών, Τεκμηρίωσης και Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας (1994-1996), Αναπληρωτής εθνικός εκπρόσωπος στην Επιτροπή Παιδείας του Συμβουλίου της Ευρώπης (1996-1997), Εθνικός εμπειρογνώμονας για τη γλωσσική τεχνολογία (Language Engineering) στην αρμόδια Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης (1996-1998), Σύμβουλος του Ιδρύματος Ελληνικού Πολιτισμού σε θέματα γλωσσικής πολιτικής (1997-1998), Αντιπρόεδρος του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας (1999-2000), Πρόεδρος του Ανωτάτου Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Σχολείων (Βρυξέλλες, 1.9.1999-31.8.2000), Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής για τη διοργάνωση του *Ευρωπαϊκού Έτους Γλωσσών 2001* κ. ά. Υπήρξε εκπρόσωπος της Ελλάδας στο πρόγραμμα «Language policies for a multilingual and multicultural Europe» του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Τον Ιούνιο του 2003 η Ολομέλεια της Ακαδημίας Αθηνών του ανέθεσε ομόφωνα τον επιστημονικό συντονισμό ενός νέου Χρηστικού Λεξικού της νεοελληνικής γλώσσας.

Από το 2006 είναι Αντιπρόεδρος του Ανωτάτου Συμβουλίου Πιστοποίησης του ECDL.

Το 2009 εκλέχτηκε Β΄ Αντιπρόεδρος του Αμερικανικού Ιδρύματος για τη Ελληνική Γλώσσα και τον Πολιτισμό (ΑΙΕΓΠ), Ελληνικό Κέντρο.

Υπό την εποπτεία του εκδόθηκαν τα τεύχη 4-7 (1994-1995) του *Δελτίου Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας* του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Ανήκε ή ανήκει στην εκδοτική Επιτροπή των περιοδικών *Γλωσσολογία*, *Dictio*, *Journal of Greek Linguistics*, *Κρητική Εστία*, *Μαντατοφόρος*, *Νέα Παιδεία*, *Επιστήμες Αγωγής* και *Ελλωτία*.

Έχει επιβλέψει οκτώ διδακτορικές διατριβές οι οποίες έχουν ολοκληρωθεί και δημοσιευτεί. Εποπτεύει άλλες 7, ενώ έχει λάβει μέρος ως μέλος τριμελών ή επταμελών εξεταστικών επιτροπών σε 30 διατριβές.

Έχει λάβει μέρος σε περισσότερα από 200 ελληνικά και διεθνή συνέδρια και είναι μέλος πολλών, ελληνικών και ξένων, επιστημονικών εταιρειών.

Συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα

1. Επιστημονικός συνεργάτης (1982) του περιοδικού *Glotta* για θέματα της ελληνικής γλώσσας στην έρευνα: *Zusammenfassender Literaturbericht für die Jahre 1951-1980 - Griechische Sprache*.

2. Από τις 15 Μαΐου 1985 ως τις 30 Ιουνίου 1989 συμμετείχε επίσημα στην ελληνική ομάδα εργασίας για το ερευνητικό πρόγραμμα της αυτόματης μετάφρασης *Eurotra* που χρηματοδοτούσε η ΕΟΚ και η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας. Έλαβε μέρος ως ειδικός σε θέματα *ορολογίας* και *ηλεκτρονικής λεξικογραφίας* σε 8 συνολικά συνέδρια ή ομάδες εργασίας στην Αθήνα, το Ρέθυμνο, το Λουβαίν, το Δουβλίνο και τη Βαρκελώνη, όπου ανέπτυξε τα πορίσματα των ερευνών του. Στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του συνεργάστηκε για την προετοιμασία του τόμου *Preparatory Phase. Final report*, Αθήνα-Ρέθυμνο, Οκτώβριος 1985, σσ. 106. Καρπός

της συνεργασίας του υπήρξαν, ανάμεσα στα άλλα, τα δημοσιεύματα υπ' αριθμ. 50, 71, 72.

3. Επιστημονικός υπεύθυνος (1990-1993) του ερευνητικού προγράμματος Τράπεζα δεδομένων με γλωσσολογικούς όρους στην ελληνική, αγγλική, γερμανική και γαλλική γλώσσα το οποίο χρηματοδότησε το Πανεπιστήμιο Κρήτης.

4. Επόπτης (Μάρτιος 1992 - Σεπτέμβριος 1993) του ερευνητικού προγράμματος Lingua: Griffioen project - Γρύπας (09/073/NL-V) το οποίο αφορούσε την παραγωγή διδακτικού υλικού για την εκμάθηση της νέας ελληνικής στην ολλανδική δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κρήτης και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο του Άμστερνταμ ABC. Πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις στο Άμστερνταμ (7.5.93) και την Αθήνα (17.10.93).

5. Συντονιστής (Ιούλιος 1992 - Ιούνιος 1995) του ερευνητικού προγράμματος Lingua: Grecoterm (92-03/0672/D-III) σε συνεργασία με τα Πανεπιστήμια Κρήτης και Münster της Βόρειας Ρηνανίας - Βεσφαλίας και το Ερευνητικό Κέντρο ICOS (Institut für Computerlexikographie und Sprachtechnologie) της Γερμανίας. Πρόκειται για την παραγωγή διδακτικού υλικού για την εκμάθηση της Νεοελληνικής από Γερμανούς σε CD-rom. Έγιναν συσκέψεις στην Αθήνα (9-11.11.92 - 2-9.3.1993) και το Münster (9-11.4.93).

6. Συντονιστής (Ιούλιος 1992) του ερευνητικού προγράμματος Lingua: Eco-Jura-Dict (93-09/1190/D-III) σε συνεργασία με τα Πανεπιστήμια Αθηνών, Münster (Γερμανία), Carlos III (Μαδρίτη) και το Ερευνητικό Κέντρο ICOS της Γερμανίας για τη δημιουργία σώματος υλικού (corpus), την τυποποίηση της οικονομικής, εμπορικής και νομικής ορολογίας, και την ανάπτυξη σε βάση δεδομένων ειδικών πολύγλωσσων γλωσσαρίων στη γερμανική, ισπανική, ελληνική, αγγλική και γαλλική γλώσσα. Ο συντονισμός των δραστηριοτήτων και η πορεία των σχετικών ερευνών συζητήθηκε σε αλληπάλληλες συσκέψεις που είχαν οι επιστημονικοί υπεύθυνοι των ερευνητικών ομάδων στην Αθήνα (6-11.11.93), το Münster (5-9.2.1994) και τη Λιψία (9-11.7.1994).

7. Επιστημονικός υπεύθυνος (Ιανουάριος 1994) του ερευνητικού προγράμματος Λεξιμετρική έρευνα που χρηματοδότησε ο Δήμος Ρεθύμνης -χωρίς αμοιβή του επιστημονικού υπεύθυνου - με σκοπό την έρευνα του λεξιλογίου των μαθητών με τη βοήθεια ηλεκτρονικού υπολογιστή.

8. Εθνικός εκπρόσωπος (Ιανουάριος 1994), ως Αντιπρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, του ερευνητικού προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης LangCred για την Πιστοποίηση της γλωσσομάθειας με συντονιστικό ίδρυμα το Cito, National Institute for Educational Measurement, Arnhem, Ολλανδία.

9. Συντονιστής (Ιανουάριος 1995) του ερευνητικού προγράμματος Lingua: «Μεταφορά». Ξένες γλώσσες για Έλληνες οδηγούς και υπαλλήλους εταιρειών διεθνών οδικών μεταφορών». Έγινε παραγωγή διδακτικού υλικού και τυποποίηση της σχετικής ορολογίας.

10. Επιστημονικός συνεργάτης στο ερευνητικό πρόγραμμα ΕΠΕΤ-2 «Μελέτη, διδασκαλία και ανάδειξη της ελληνικής παιδικής λογοτεχνίας (1985-1995)» (Πανεπιστήμιο Αθηνών, ΠΤΔΕ, 1995).
11. Επιστημονικός υπεύθυνος του ερευνητικού προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης *TRAIN - EDUC* το οποίο αποσκοπούσε στην αξιοποίηση της ηλεκτρονικής πληροφόρησης στα υπάρχοντα Αναλυτικά Προγράμματα διδασκαλίας της Αγγλικής γλώσσας σε Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια. Συμμετέχοντα κράτη: Αγγλία (Kingston University), Γερμανία (Westfälische Wilhelms - Universität, Münster - ZERES, Bochum), Ελλάδα (Πανεπιστήμιο Αθηνών), Ισπανία (Universidad La Rioja), Φινλανδία (Espoo-Vantaa Institute of Technology).
12. Επιστημονικός υπεύθυνος του ερευνητικού προγράμματος του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο: *Διεθνείς γεωλογικοί όροι ελληνικής προέλευσης* (1998 κ.ε.).
13. Επιστημονικός υπεύθυνος εκ μέρους του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στο Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης GRUNDTVIG-ALPINE, Adults Learning and Participating in Education - A Higher Education Project με συμμετοχή 33 Πανεπιστημίων από 20 ευρωπαϊκές χώρες. (Project Number 85715-CP-1-2000-UK-GRUNDTVIG-ADU, 2001-2004).
14. Επιστημονικός συντονιστής, από το 2003, της 16μελούς ερευνητικής ομάδας που συντάσσει το νέο Χρηστικό Λεξικό της Νεοελληνικής της Ακαδημίας Αθηνών.

B. ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ (1969-2009)

1969

1. *Συλλογή λαογραφικού υλικού από την Ανατολή Ιεράπετρας*, Αθήνα, 1969, σσ. 189. Σπουδαστήριο Λαογραφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, Αριθμός Εισαγωγής 702/1969.

- Μν.: Γ. Μαρκόπουλος, *Γεράπετρος και γεραπετρίτες*, Αθήνα 1981, 221.

1970

2. «Γύρω από τη λαογραφία και την ψυχολογία του κρητικού λαού», Εφημ. *Κρητική Επιθεώρησης*, φ. 7368, της 16ης Ιουλίου 1970, σ. 4.

1971

3. *Συλλογή δημώδους γλωσσικού υλικού από την Ανατολή Ιεράπετρας*, Αθήνα 1971, σσ. 243 (σχ. 4ο). Αρχείο του Κέντρου Συντάξεως του Ιστορικού Λεξικού της Ακαδημίας Αθηνών (ΑΙΑ), Αριθμός Εισαγωγής 988/1972. [Πρώτο βραβείο της εν Αθήναις Γλωσσικής Εταιρείας].

- Μν.: *Κρητική Εστία*, 197, 1972, 86.

- Γ. Μαρκόπουλος, *Γεράπετρος και γεραπετρίτες*, Αθήνα 1981, 221.

- Ελ. Γιακουμάκη, «Τα κρητικά χειρόγραφα που βρίσκονται στο Κέντρο Συντάξεως του Ιστορικού Λεξικού της Ακαδημίας Αθηνών», *Κρητικό Ημερολόγιο*, Χρόνος Α', Αθήνα 2000, σσ. 126, 131.

4. «Περιορισμένης χρήσεως λαϊκά παιχνίδια εις τον νομόν Λασιθίου», *Αμάθεια*, 2, 1971, 211-223.

- Μν.: Δ. Σ. Λουκάτος, *Εισαγωγή στην ελληνική λαογραφία*, Αθήνα 1977, 214.

- *Λεξικογραφικόν Δελτίον*, 13, 1978, 212, αριθμ. 2136.

- Γ. Αικατερινίδης - Άγγ. Δευτεραίος, «Λαογραφική βιβλιογραφία των ετών 1968-1971», *Επετηρίς του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας*, 22, 1969-1972, σ. 232, αριθμ. 1212.

1972

5. «Το πρόβλημα της ακριβούς αποδόσεως της προφοράς των ιδιοματικών φθόγγων», *Αμάθεια*, 2, 1972, 27-29.

-Μν.: *Λεξικογραφικόν Δελτίον*, 13, 1978, 212, αριθμ. 2136.

1974

6. «Vier literarische Papyri der Kölner Sammlung». Σε συνεργασία με τους D. Hagedorn, D. Kaimakis και L. Thuengen, *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 14, 1974, 29-40.

- Κρ. - Μν.: *Gnomon*, 46, 1974, 75. Bibliographische Beilage, αριθμ. 4.

- *Λεξικογραφικόν Δελτίον*, 13, 1978, 212-213, αριθμ. 2138.

- *L' Année Philologique*, 45, 1976, 412 (με περίληψη του άρθρου στη γερμανική γλώσσα).

1976

7. *Phthano. Ein Beitrag zur griechischen Wortforschung*. Phil. Diss. der Universität Köln, Heidelberg 1976, σσ. 241. [Τη δαπάνη της έκδοσης ανέλαβε το Ίδρυμα Προώθησης της Γερμανικής Επιστήμης, Stifterverband für die deutsche Wissenschaft].

- Κρίσεις - Μνείες:

- *L' Année Philologique*, 47, 1976, 405, αριθμ. 5192.

- *Gnomon*, 49, 1977, 52. Bibliographische Beilage, αριθμ. 3.

- *Byzantinische Zeitschrift*, 71, 1978, 157.

- Γ. Μπαμπινιώτης, *Δελτίο Βιβλιογραφίας της ελληνικής γλώσσας για τα έτη 1975-1976*, Αθήνα 1978, αριθμ. 481 (με περίληψη του περιεχομένου της διατριβής στην αγγλική γλώσσα).

- M. Peters, "Indogermanische Chronik 24a, VII. Altgriechisch", *Die Sprache*, 24, 1978, 97, λήμμα 485.

- Δ. Β. Βαγιακάκος, *Λεξικογραφικόν Δελτίον*, 13, 1978, 213, αριθμ. 2139.

- Α. Θαβώρης, "Η φράση "... και τώρα εία που φθάνω" των προδρομικών ποιημάτων και το νεοελληνικό μόριο για", *Αφιέρωμα στον καθηγητή Λίνο Πολίτη*, Θεσσαλονίκη 1979, σ. 22, σημ. 91, 92 και 95.

- A. Heubeck, "Zum Volksnamen der Thessaler", *Festschrift für Vl. Georgiev*, 1980, σσ. 308-309 και σημ. 58.

- Γ. Μπαμπινιώτης, "Συνοπτικό διάγραμμα της σημερινής καταστάσεως των γλωσσολογικών σπουδών στην Ελλάδα", *Πρακτικά Β' Συμποσίου Γλωσσολογίας του Βορειοελλαδικού χώρου*, Θεσσαλονίκη 1983, σσ. 224, 239.

- Α. Χ. Χριστίδης, "Αρχαίο ελληνικό σώζω - Νέο ελληνικό σώνω: Όψεις της σημασιολογικής αλλαγής", *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, 1987, σ. 237, σημ. 8, 9 και σ. 246.

- Χρ. Μπασέα, *Σημασιολογική θεώρηση των ρημάτων κινήσεως της νέας Ελληνικής*, Διδ. διατριβή, Αθήνα 1992, 279.

- P. Boned Colera, J. Rodriguez Somolinos κ. ά. (εκδ.), *Repertorio bibliográfico de la lexicografía Griega* (RBLG), Madrid 199, βλ. λ. φθάνω.

1977

8. «Συμπλήρωση βιβλιογραφίας Γ. Ν. Χατζιδάκι». Σε συνεργασία με τον Δ. Β. Βαγιακάκο. *Γλωσσολογικαί Έρευναι*, τόμος Β', Έκδοση της *Ακαδημίας Αθηνών*, Αθήνα 1977, σσ. *121-125.

- Μν.: Κ. Τσικνάκης, *Προμηθεύς ο Πυρφόρος*, 36, 1983, 309 και σημ. 4, σ. 312, σημ. 11.

9. «Διορθωτικά, ερμηνευτικά και παρατηρήσεις εις Έλληνας συγγραφείς», *Αθηνά*, 76, 1976-1977, 323-342.

- Μν.: *Λεξικογραφικόν Δελτίον*, 13, 1978, 231, αριθμ. 2140.

- *L' Année Philologique*, 50, 1979, αριθμ. 6163.

10. «Επιγραφές από την αρχαία Μάλλα», *Αμάθεια*, 8, 1977, 311-344.

- Κρ. - Μν.: *Byzantinische Zeitschrift*, 71, 1978, 580.

- *Λεξικογραφικόν Δελτίον*, 13, 1978, 212, αριθμ. 2137.

- H. W. Pleket - R. S. Stroud (εκδ.), *Supplementum Epigraphicum Graecum*, 27, 1977-1980, σ. 161, αριθμ. 632.

11. «Η εξέλιξις του μύθου της Μηδείας εις την ομώνυμον τραγωδίαν του Ευριπίδου», *Πλάτων*, 29, 1977, 236-246.

- Μν.: *L' Année Philologique*, 48, 1977, 121, αριθμ. 1525 (με εκτενή περίληψη της προσφοράς του άρθρου στη γαλλική γλώσσα).

1978

12. *Γλωσσικά του νομού Ξάνθης και ιδιαίτερα της περιοχής Αβδήρων*, Αθήνα 1978, σσ. 300. ΑΙΛ, Αριθμός Εισαγωγής 1143/1978.

13. «Παρατηρήσεις αναφερόμεναι εις τον σχηματισμόν των επιθέτων κατά την περιγραφήν προσώπων εις την χρονογραφίαν του Μαλάλα», *Λεξικογραφικόν Δελτίον*, 13, 1978, 21-42.

- Μν.: *Επετηρίς Εταιρείας Βυζαντινών Σπουδών*, 44, 1979-1980, 476.

- Ε. Κριαράς, *Λεξικό της μεσαιωνικής ελληνικής δημόδου γραμματείας* 7, 1980, σ. λβ', αριθμ. 2642 και 13, 1994, σ. 173, αριθμ. 1477.

- *Byzantinische Zeitschrift*, 74, 1981, 121.

- *Bulletin Analytique de Bibliographie Hellenique*, 39, 19.., αριθμ. 2639.

14. «Προσθήκες και διορθώσεις στη 'Γλωσσική βιβλιογραφία των ετών 1971-1977' του Δ. Β. Βαγιακάκου», *Λεξικογραφικόν Δελτίον*, 13, 1978, 83-226. Βλ. σ. 84.

15. «Παρατηρήσεις στην Επιγραφή του Εζέροβο», *Θρακικά Χρονικά*, 34, 1978, 88-89.

- Μν.: Χ. Σπυρίδης, "Το επίγραμμα στο δαχτυλίδι του Eserono", *Θρακικά Χρονικά*, 45, 1991, 12.

16. «Ο Erhart Kästner και η Κρήτη», *Κρητική Εστία*, 29, 1978, 51-57.

17. «Σκέψεις γύρω από το γλωσσικό ιδίωμα της παλιάς Ξάνθης», Εφημ. *Εμπρός Ξάνθης*, φ. της 8ης, 10ης και 11ης Οκτωβρίου 1978.

1979

18. *Διαλεκτικά στοιχεία από την περιοχή Κασσάνδρας Χαλκιδικής* (Πολύγυρος, Αφυτος, Παλιούρι, Κασσάνδρεια (Βάλτα), Νέα Μουδανιά), Αθήνα 1979, σσ. 254. ΑΙΛ, Αριθμός Εισαγωγής 1166/1979.

19. «Διαλεκτολογία και λογοτεχνία. Ιδιωματικά στοιχεία σε θράκες λογοτέχνες», *Θρακικά Χρονικά*, 35, 1979, σσ. 98-107. (σχ. 4ο).

20. Βιβλιοκρισία: Ι. Anastassiou, *Zum Wortfeld 'Trauer' in der Sprache Homers*, Phil. Diss. der Univ. Hamburg, Hamburg 1973, *Ελληνικά*, 31, 1979, 504-509.

1980

21. *Κεφάλαια από την Ινδοευρωπαϊκή γλωσσολογία και την Ιστορία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας*. Πανεπιστημιακές παραδόσεις. Ρέθυμνο 1980, σσ. 81. Ανατύπωση, Ρέθυμνο 1984.

- Μν.: Μ. Νικολιάκης, *Η ελληνική γλώσσα*, Ηράκλειο 1988, πολλ.

22. «Συμβολή στη μελέτη των θεσσαλικών 'γλωσσών'». Πρακτικά του Α' Συνεδρίου Θεσσαλικών Σπουδών, *Θεσσαλικά Χρονικά*, 13, 1980, 367 - 406.

- Μν.: *Επετηρίς Εταιρείας Βυζαντινών Σπουδών*, 44, 1979-1980, 476.

23. *Παρασυνδέσεις κρητικών λέξεων με αντίστοιχες γλώσσες του Ησύχιου*, Ανάτυπο, σσ. 15 = Τόμος "Εις Μνήμην Γ. Ι. Κουρμούλη", Αθήνα 1988, σσ. 118-132.

- Κρ. - Μν.: *Επετηρίς Εταιρείας Βυζαντινών Σπουδών*, 44, 1979-1980, 476.
- Ε. Κριαράς, *Λεξικό της μεσαιωνικής ελληνικής δημόδους γραμματείας* 8, 1982, σ. κδ', αριθμ. 2806 και 13, 1994, σ. 173, αριθμ. 1478.
- Ε. Πλατάκης, "Ονόματα σπηλαίων της Κρήτης σχετικά με την ποιμενική ζωή", *Ονόματα*, 7, 1982, σ. 21 και σημ. 11.
- Κ. Καραποτόσογλου, "Κυπριακά έτυμα: Ετυμολογικά σε δημόδη ονόματα αγγείων και άλλα", *Δελτίο της Εταιρείας Κυπριακών Σπουδών*, 48, 1984, σ. 20 και σημ. 125.
- Του ίδιου, *Graeco-arabica*, 3, 1984, σ. 237, σημ. 36.
- Ζ. Συμυρνάκης, "Η ερμηνεία της λέξης Φλεχτρό", *Λύκτος*, 2, 1986 - 1987, 255, σημ. 6.

24. «Μια άγνωστη περιγραφή του ολοκαυτώματος της Μονής του Αρκαδίου», *Προμηθεύς ο Πυρφόρος*, 22, 1980, 339-342.

25. «Η τονική απλοποίηση και ο Γεώργιος Χατζιδάκις», *Θρακικά Χρονικά*, 36, 1980-1981, 129-132. Αναδημοσιεύτηκε στο περιοδικό *Προμηθεύς ο Πυρφόρος*, 26, 1981, 339-343.

- Μν.: *Παιδαγωγικό Αρθρογραφικό Δελτίο*, 1, 1982, 129-130.
- Θ. Νάκας, *Γλωσσολογικά Γ'. Μελετήματα για τη γλώσσα και τη λογοτεχνία*, Αθήνα 1996, 295, σημ. 11.
- Μ. Ζ. Κοπιδάκης (επιμ.), *Ιστορία της Ελληνικής γλώσσας*, Αθήνα 1999: Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, σ. 430.

1981

26. *Γλωσσικό υλικό από τα χωριά Γεράκι Πεδιάδος και Γωνιές Μαλεβιζίου Κρήτης*, Αθήνα 1981, σσ. 202. ΑΙΛ, Αριθμός Εισαγωγής 1214/1981.

- Κρ.: Ε. Πλατάκης, *Κρητολογία*, 12-13, 1981, 161-162.

27. *Ιστορία της μετακλασικής ελληνικής γλώσσας. Α'. Η ελληνιστική Κοινή*. Συνοπτικές πανεπιστημιακές παραδόσεις, Ρέθυμνο 1981, σσ. 148. Ανατύπωση, Ρέθυμνο 1984.

28. *Υπόμνημα. Σπουδές, τίτλοι, δράση, δημοσιεύματα*, Αθήνα 1981, σσ. 37.

29. «Η συμβολή του Γ. Ν. Χατζιδάκι στη μελέτη και την έρευνα της κρητικής διαλέκτου», *Προμηθεύς ο Πυρφόρος*, (Αφιέρωμα στον Γ. Χατζιδάκι), 25, 1981, 217-280. Και αυτοτελώς, Αθήνα 1981.

- Κρ. - Μν.: Στ. Μανουράς, *Προμηθεύς ο Πυρφόρος*, 25, 1981, 12, σημ. 6.
- Ε. Κριαράς, *Λεξικό της μεσαιωνικής ελληνικής δημόδους γραμματείας* 8, 1982, σ. κδ', αριθμ. 2807 και 13, 1994, σ. 173, αριθμ. 1479.
- Α. Καραναστάσης, *Ιστορικών λεξικών των ελληνικών ιδιωμάτων της Κάτω Ιταλίας*, τόμ. Α', Αθήνα 1984, σ. λη'.
- Μ. Νικολιδάκης, *Συμβολή στην Ιστορία της Πυργιώτισσας*, Ηράκλειο 1985, σ. 11, σημ. 1.
- Μ. Καυκαλάς, *Η κρητική διάλεκτος*, Αθήνα 1989, σσ. 22, 26.
- Του ίδιου, *Μνημόνιο κρητικής διαλέκτου*, Αθήνα 1992, 97.
- Του ίδιου, *Τα επιρρήματα της κρητικής διαλέκτου*, Αθήνα 1995, 234.
- Μ. Ι. Μανούσακας, *Λεονάρδου Ντελλαπόρτα, Ποιήματα (1403/1411)*, Αθήνα 1995, σ. 139, σημ. 6 και σ. 482, βλ. λ. *πυρομάχος*.
- Χρυσ. Τσικριτισή - Κατσιανάκη, *Κρητικά επώνυμα ενετικής προελεύσεως*, Αθήνα 1999, 423.

30. «Οι ηλειακές 'γλώσσες' του Ησύχιου», *Πρακτικά του Β' Διεθνούς Συνεδρίου Πελοποννησιακών Σπουδών*, τόμ. Β', Αθήνα 1981-1982, σσ. 97-112.

31. «Η Ιεράπετρα όπως την είδαν οι ξένοι περιηγητές. Μια άγνωστη περιγραφή της Ιεράπετρας του περασμένου αιώνα», Εφημ. *Η Φωνή της Ιεράπετρας*, φ. 63-67, 24. 9. 1981 κ. ε., σε πέντε συνέχειες.

- Κρ.: Ν. Παπαδάκης, *Ιεράπετρα, η νόμφη του Λιβυκού*, Αθήνα 1982, σ. 99.
- Του ίδιου, *Αμάθεια*, 50-51, 1982, 39-40 και σημ. 9, 10.
- Του ίδιου, *Ξενητεμένοι αρχαιολογικοί θησαυροί της Ιεράπετρας*, Ιεράπετρα 1986, 49-50.
- Του ίδιου, *Γλυπτά από την αρχαία Ιεράπυτνα. Περιγραφικός κατάλογος*, Μορφωτική Στέγη Ιεράπετρας 1998, 22.

32. Προλογικό σημείωμα στο έργο του Γ. Μαρκόπουλου, *Γεράπετρος και γεραπετρίτες*, Αθήνα 1981.

1982

33. *Μαθήματα Σημασιολογίας*. Πανεπιστημιακές παραδόσεις, Ρέθυμνο 1982, σσ. 30.

34. «Forschungsbericht über die sprachwissenschaftlichen Studien in Griechenland. Eine Auswahlbibliographie der letzten 10 Jahre (1971-1980)», *Λεξικογραφικόν Δελτίον*, 14, 1982, 53-85.

- Κρ. - Μν.: J. Latacz, *Glotta*, 60, 1982, 156-157.
- *Byzantinische Zeitschrift*, 76, 1983, 125.
- A. Christol, *Bulletin de la Société Linguistique de Paris*, 78 (2), 1983, 112-113.
- *Gnomon*, 55, 1983, 12. Bibliographische Beilage, αριθμ. 1.
- M. Peters, *Indogermanische Chronik* 29a, VII Altgriechisch, *Die Sprache*, 29, 1983, 108, λήμμα 412.
- Ε. Πετρούνιας, *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*. Πρακτικά της 3ης ετήσιας συνάντησης του Τμήματος Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1985, σ. 324, σημ. 9.
- Ε. Κριαράς, *Λεξικό της μεσαιωνικής ελληνικής δημόδους γραμματείας* 9, 1985, σ. θ' και κε', αριθμ. 2964 και 13, 1994, σ. 189, αριθμ. 115.
- Y. Tarabout, *Bulletin de la Société Linguistique de Paris*, 82 (2), 1987, 243.
- W. Voigt, «Beschreibung der Bibliographie über Wörterbücher ...», στον τόμο: I. Vassis - G. S. Henrich - D. Reinsch (εκδ.), *Lesarten. Festschrift für Athanasios Kambylis zum 70. Geburtstag*, Berlin 1998, 387.

35. «Το πρόβλημα των ιδιωματικών στοιχείων στη νεοελληνική λογοτεχνία», *Λεξικογραφικόν Δελτίον*, 14, 1982, 27-51 και: *Ακαδημία Αθηνών, Σύλλογος Επιστημονικού Προσωπικού, Επιστημονικές ανακοινώσεις*, Αθήνα 1982, σσ. 55-79.

- Κρ. - Μν.: Θ. Νάκας, *Λεξικογραφικόν Δελτίον*, 15, 1985, σ. 157, σημ. 49.
- Ε. Κριαράς, *Λεξικό της μεσαιωνικής ελληνικής δημόδους γραμματείας* 9, 1985, σ. κε', αριθμ. 2958. Βλ. και τόμ. 11, 1990, σ. 109 και 13, 1994, σ. 173, αριθμ. 1480.
- Y. Tarabout, *Bulletin de la Société Linguistique de Paris*, 82 (2), 1987, 243-244.
- Ε. Χ. Κάσδαγλης, *Συμβολή στη βιβλιογραφία του Παντελή Πρεβελάκη*, τόμ. Γ', 1978 - 1987, Αθήνα 1990, σ. 107, αριθμ. 3782.
- Π. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη νεοελληνική φιλολογία*, 5η έκδ., Αθήνα 1990, 215.
- Γ. Λουπάσης, «Τοπωνύμια και λογοτεχνία», *Πνευματικά Χανιά*, τεύχ. 26-27, 1997, σ. 11, σημ. 4.
- Μ. Ζ. Κοπιδάκης (επιμ.), *Ιστορία της Ελληνικής γλώσσας*, Αθήνα 1999: Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, σ. 424.

36. Βιβλιοκρισία: Μανόλη Τριανταφυλλίδη, *Τα οικογενειακά μας ονόματα*, Θεσσαλονίκη 1982, *Διαβάζω*, 58, 1982, 76-78 και *Γλωσσολογία*, 1, 1982, 197-199.

37. Βιβλιοκρισία: Στυλιανού Αλεξίου, *Γλωσσικά μελετήματα*, Αθήνα 1981, *Γλωσσολογία*, 1, 1982, 199-200.

38. «Ανοικτή επιστολή - απάντηση στην Εφημερίδα 'Κρητική επιθεώρησης' για την εκλογή μου ως καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Κρήτης», Εφημ. *Βήμα* (Ρεθύμνου), φ.

της 7ης Ιουλίου 1982. *Ελεύθερη Γνώμη*, φ. 1392 της 7ης Ιουλίου 1982. *Ρεθεμνιώτικα Νέα*, φ. της 7ης Ιουλίου 1982.

1983

39. «Αραγός: Ερμηνευτικά και ετυμολογικά προβλήματα», *Αριάδνη*, 1, 1983, 272-293.

- Κρ. - Μν.: Ε. Πλατάκης, "Ονόματα σπηλαίων της Κρήτης σχετικά με την ποιμενική ζωή", *Ονόματα*, 7, 1982, 21 και σημ. 11.
- Κ. Τσικνάκης, *Κρητολογία*, 14-15, 1982, 166.
- Στ. Μανουράς, *Προμηθεύς ο Πυρφόρος*, 35, 1983, 254.
- Στ. Ιωαννίδης, *Θρακικά Χρονικά*, 39, 1984, 226 κ.ε.
- Κ. Καραποτόσογλου, *Graeco-arabica*, 3, 1984, 233 κ. ε.
- Π. Κελαϊδής, *Ριζίτικα για τα Σφακιά*, τόμ. Β', Αθήνα 1984, 227.
- Ι. Προμπονάς, *Ονόματα*, 9, 1984, 226 κ. ε.
- Ε. Κριαράς, *Λεξικό της μεσαιωνικής ελληνικής δημόδους γραμματείας* 9, 1985, σ. κε', αριθμ. 2959 και 13, 1994, σ. 173, αριθμ. 1481.
- Ρ. Faure, "Hydronymes Cretois", *Κρητολογία*, 16-19, 1984 [1986], 200.
- Κ. Καραποτόσογλου, «Ετυμολογικές παρατηρήσεις στο λεξικό των Αρχαϊσμών του Ν. Π. Ανδριώτη», *Ελληνικά*, 42, 1991-1992, σ. 147, σημ. 90.

40. «Η διδασκαλία του μαθήματος της Ιστορίας της ελληνικής γλώσσας στο Γυμνάσιο. (Σκέψεις και παρατηρήσεις με αφορμή το σχολικό βιβλίο)», *Νέα Παιδεία*, 25, 1983, 105-125.

- Κρ. - Μν.: Δ. Τομπαΐδης, *Νέα Παιδεία*, 25, 1983, 126 κ.ε.
- *Παιδαγωγικό Αρθρογραφικό Δελτίο*, 4, 1983, 58.
- Γ. Καλιόρης, *Πέρα του μισοξενισμού και της υποτελείας*, Αθήνα 1984, 89, σημ. 10.
- Β. Λιαπής, *Γλώσσα η ελληνική*, Θεσσαλονίκη 1984, 209.
- Α. Φουριώτης, "Επί των ήλων", *Ακρόπολις*, 9.6.1984 [Εκτενής παρουσίαση της μελέτης].
- Α. Τζίφας, *Φιλολόγος*, 69, 1992, 238.
- Σ. Χατζησαββίδης, *Το ιστορικό της αναμόρφωσης του μαθήματος της νεοελληνικής γλώσσας στην υποχρεωτική εκπαίδευση (1976-1984)*, Θεσσαλονίκη 1992, 176.

41. «Λεξιλόγιο - Γενικό Ευρετήριο στο έργο του Στρατηγού Μακρυγιάννη 'Οράματα και Θάματα'». Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1983, σσ. 297-316. 2η έκδοση, Αθήνα 1985.

- Μν.: *Κείμενα για τα "Οράματα και Θάματα" του Μακρυγιάννη*, Αθήνα 1984, 7.
- Γ. Χάρης, *Διαβάζω*, 101, 1984, 88 κ. ε.

42. «Ρήματα κινήσεως μη δηλωτικά κινήσεως στο βορειοελλαδικό χώρο και η σημασιολογική τους διαφοροποίηση από την κοινή νεοελληνική χρήση», *Πρακτικά του Β' Συμποσίου Γλωσσολογίας του Βορειοελλαδικού χώρου (Ήπειρος- Μακεδονία-Θράκη)*, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, Θεσσαλονίκη 1983, σσ. 361-384.

- Μν.: Γ. Ι. Τσουκνίδας, *Παρνασσός*, 26, 1984, σ. 16, σημ. 14.
- *Byzantinische Zeitschrift*, 78, 1985, 176.
- Χρ. Μπασέα, *Σημασιολογική θεώρηση των ρημάτων κινήσεως της νέας Ελληνικής*, Διδ. διατριβή, Αθήνα 1992, σσ. 105, σημ. 7, 279.

43. «Για τα εκατόχρονα από τη γέννηση του Νίκου Καζαντζάκη: Ο Καζαντζάκης και η γλωσσική επανάσταση στη νεοελληνική λογοτεχνία», Εφημ. *Η Φωνή της Ιεράπετρας*, φ. 156 και 157 της 22ας και 29ης Σεπτεμβρίου 1983.

- Κρ. - Μν.: Α. Τζίφας, *Φιλολόγος*, 69, 1992, 238.

1984

44. *Η ομηρική γλώσσα*. Ρέθυμνο 1984, σσ. 15. Μετάφραση από το έργο του R. Hiersche, *Grundzüge der griechischen Sprachgeschichte*, Wiesbaden 1970, σσ. 80-96.
45. *Επεξεργασία των λημμάτων γκολφοβόλι - γκρεμιδιάζω του Ιστορικού Λεξικού της Ακαδημίας Αθηνών*, τόμ. Ε', τεύχ. Α', Αθήνα 1984, σσ. 239- 254 (4ο σχ.).
46. «Η συνθετική μεγέθυνση στην ελληνική γλώσσα», *Φιλολογικά*, 8, 1984, 3-17.
- Κρ.: *Περιοδικό Εκπαιδευτικής Τεκμηρίωσης*, 6, 1984, 82.
- Α. Τζίφας, *Φιλολόγος*, 69, 1992, 238.
47. «Δυο προβληματικά τοπωνύμια: Ρήχτης και Ρέτζακας», Αφιέρωμα στους Δ. Ι. Γεωργακά, Ι. Θ. Κακριδή και Κ. Α. Τρυπάνη, *Ονόματα*, 9, 1984, 133-140.
- Κρ.: Ελ. Γιακουμάκη, "Το Μικρο-τοπωνυμικό της επαρχίας Κισσάμου Κρήτης", *Λεξικογραφικόν Δελτίον*, 16, 1986, 47 σημ. 15, και σ. 55 σημ. 13.
- Γ. Μ. Μαλεφτισάκης, "Αχαϊκά τοπωνύμια στην Κρήτη", *Ονόματα*, 12, 1988, 318 - 319 και 324, σημ. 7.
- D. V. Vayacacos, "Les Études onomastiques en Grèce pendant les derniers vingt ans", *ΣΤ' Διεθνές Συνέδριο Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης*, Ελληνικές ανακοινώσεις, Αθήνα 1990, σ. 362, αριθμ. 603.
48. «Βαγιακάκος Δικαίος», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών (ΠΒΑ) 2, 1984, 118.
49. «Βογιατζίδης Ιωάννης», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 2, 1984, 323-324.

1985

50. *Report on the German - Greek Interface Structure Experiment*, Athens 1985, σσ. 17. Σε συνεργασία με τους: H. Haller, E. Steiner, G. Katsimali, M. Tzeveleku, St. Tsitsopoulos.
51. «Το ιδιωματικό στοιχείο στην ποίηση του Γιώργου Σεφέρη και του Οδυσσέα Ελύτη», *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, Πρακτικά της 3ης ετήσιας συνάντησης του Τμήματος Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1985, 417 - 482.
- Κρ. -Μν.: Δ. Χειλά - Μαρκοπούλου, *Γλωσσολογία*, 4, 1985, 177
- D. Ricks, "Ερωτόκριτος: Σύγχρονες προσεγγίσεις και προοπτικές (1980-1990)", *Μαντατοφόρος*, 33, 1991, 30.
- *Linguistic Bibliography*, ...
- Δ. Δασκαλόπουλος, "Βιβλιογραφικά Γ. Σεφέρη (1986-1991)", *Ακτή*, 9, 1991, 139, αριθμ. 16.
- D. Holton (επιμ.), *Λογοτεχνία και κοινωνία στην Κρήτη της Αναγέννησης*, Ηράκλειο 1997: Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, σσ. 372, 394.
- Μ. Ζ. Κοπιδάκης (επιμ.), *Ιστορία της Ελληνικής γλώσσας*, Αθήνα 1999: Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, σ. 426.
52. «Σκέψεις γύρω από τη γλώσσα και το ύφος του Στρατηγού Μακρυγιάννη με αφορμή το νέο χειρόγραφο 'Οράματα και Θάματα'», *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, Πρακτικά της 6ης ετήσιας συνάντησης του Τμήματος Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1985, σσ. 347 - 380.

- Κρ. - Μν.: W. F. Bakker, "The Sacrifice of Abraham: A First Approach to its Poetics", *Journal of Modern Greek Studies*, 6, 1988, 81, 93 σημ. 1 και σ. 95.
- Ε. Κριαράς, *Λεξικό της μεσαιωνικής ελληνικής δημόδους γραμματείας* 10, 1988, σ. κη', αριθμ. 3140 και 13, 1994, σ. 173, αριθμ. 1476.
- *Linguistic Bibliography*, ...
- Γ. Τσουκνίδα, "Παρατηρήσεις στη γλώσσα και τον τρόπο γραφής του Στρατηγού Μακρυγιάννη", *Λεξικογραφικόν Δελτίον*, 17, 1991, σσ. 121, 122, 123, 125, 129, 132, 140.
- Του ίδιου, "Τα γραφτά του Μακρυγιάννη και τα αιτωλικά έγγραφα του 18ου και του 19ου αιώνα", *Πρακτικά του Α' Αρχαιολογικού και Ιστορικού Συνεδρίου Αιτωλοακαρνανίας*, Αγρίνιο 1991, σσ. 499, 500, 502, 506, 507, 512, 513, 514 σημ. 2.
- Ζ. Συμυρνάκης, *Διάλογος*,...
- Γ. Μπαμπινιώτης, *Ελληνική γλώσσα. Παρελθόν, παρόν, μέλλον*, Αθήνα 1994, 464.

53. «Γεωργακάς Δημήτριος», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 3, 1985, 18-19.

54. «Γιάνναρης Αντώνιος», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 3, 1985, 43.

55. «Gabelentz Hans Georg, von der», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 3, 1985, 75.

56. «Georgiev Vladimir», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 3, 1985, 96-97.

57. «Ginneken Jacques van», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 3, 1985, 110.

58. «Grammont Maurice», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 3, 1985, 149-150.

59. «Grassmann Hermann - Günther», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 3, 1985, 155.

60. «Grimm Jakob, L. K.», Το γλωσσολογικό του έργο, *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 3, 1985, 163-164.

61. «Δέφνερ Μιχαήλ», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 3, 1985, 260.

62. Βιβλιοκρισία: Αγαπητού Τσοπανάκη, *Συμβολές στην Ιστορία της ελληνικής γλώσσας*, 2 τόμοι, Θεσσαλονίκη 1983, *Γλωσσολογία*, 4, 1985, 157-163.

1986

63. «Μεθοδολογικά προβλήματα των αρχαϊσμών της κρητικής διαλέκτου», *Πεπραγμένα του Ε' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, τόμ. Γ', Ηράκλειο 1986, σσ. 229-246.

- Μν.: Μ. Παπαδάκης, *Η Φωνή της Ιεράπετρας*, φ. της 15ης Οκτωβρίου 1981.
- Μ. Καυκαλάς, *Η κρητική διάλεκτος*, Αθήνα 1989, σσ. 22, 26.
- Κ. Καραποτόσογλου, «Ετυμολογικές παρατηρήσεις στο λεξικό των Αρχαϊσμών του Ν. Π. Ανδριώτη», *Ελληνικά*, 42, 1991-1992, σ. 135, σημ. 1.
- Του ίδιου, *Μνημόνιο κρητικής διαλέκτου*, Αθήνα 1992, 97.

- Του ίδιου, *Τα επιρρήματα της κρητικής διαλέκτου*, Αθήνα 1995, σσ. 130, 156, 157, 228.
- Α. Β. Ξανθινάκης, *Το γλωσσικό ιδίωμα της Δυτικής Κρήτης*, Χανιά 1996, 233.
- Τμήμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Δημοτικού Σχολείου Χαρκίων, *Κτηνοτροφικό Λεξικό*, Ρέθυμνο 1998, 28.

64. «Η έννοια της γλώσσας», *Διαβάζω* (Αφιέρωμα στη Γλωσσολογία), τεύχ. 144, 1986, 6-12.

- Μν.: Μ. Νικολιδάκης, *Η ελληνική γλώσσα*, Ηράκλειο 1988, 19.
- Α. Βουγιούκας, *Το γλωσσικό μάθημα στην πρώτη βαθμίδα της νεοελληνικής εκπαίδευσης*, Θεσσαλονίκη 1994, 409.
- Χρ. Τσολάκης, *Από τα γράμματα στη γλώσσα. Πορεία προς τον επικοινωνιακό λόγο*, Θεσσαλονίκη 1995, 398.

65. «Θεωρητικοί προβληματισμοί για τη σωστή χρήση της δημοτικής γλώσσας», *Ετήσια έκδοση του δήμου Χανίων*, Χανιά 1986, σσ. 94-96 (σχ. 4ο). Ανατύπωση με προσθήκες και βελτιώσεις και με τίτλο: «Προβληματισμοί για τη σωστή χρήση της δημοτικής γλώσσας», *Πειραϊκά Γράμματα*, τεύχ.14, Ιανουάριος - Μάρτιος 1998, σσ. 9-16. [Ανατύπωση από το βιβλίο: *Νεοελληνικός λόγος*, 2^η έκδοση βελτιωμένη και επαυξημένη, Αθήνα 1997, σσ. 145-152].

- Μν.: Α. Τζίφας, *Φιλολόγος*, 69, 1992, 238.
- Ξ. Α. Κοκόλης, «Νέες γραμματικές και παλαιές αντιδράσεις», στον τόμο: *Ιστορία της Ελληνικής γλώσσας*, Αθήνα 1999: Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, σ. 318.
- Α. Ε. Σοφουλάκης, *Εισαγωγή στη θεωρία της λογοτεχνίας*, Αθήνα 1997, σ. 214, σημ. 123.

66. «Curtius Georg», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 5, 1986, 76.

67. «Kretschmer Paul», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 5, 1986, 89-90.

68. «Leskien August», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 5, 1986, 230-231.

69. «Άγνωστα στοιχεία για το έργο και τη ζωή του Παντελή Πρεβελάκη», *Εφημ. Ρέθυμνο*, 25. 4. 1986. (Συνέντευξη στο δημοσιογράφο Σπ. Λούπη).

- Μν.: Ε. Χ. Κάσδαγλης, *Συμβολή στη βιβλιογραφία του Παντελή Πρεβελάκη*, τόμ. Γ', 1978 - 1987, Αθήνα 1990, σ. 181, αριθμ. 4396.

70. «Γλώσσα και κρητική διάλεκτος», *Εφημ. Ρέθυμνο*, και *Χανιώτικα Νέα*, 16.2.1986.

1987

71. *Lexical entries covering the five test sentences of the Interface Structure Experiment*, Saarbrücken 1987, σσ. 13. Σε συνεργασία με τον Η. Haller. (Αδημ.).

72. *Greek version of German input word list to CW experiment*, *Rethymno*, σσ. 7. (Αδημ.).

73. *Μαθήματα Υφολογίας*, *Ρέθυμνο*, 1987, σσ. 88. [Α' Σχεδιάσμα: *Εισαγωγή στη γλωσσολογική Υφολογία*, *Ρέθυμνο* 1985].

- Μν.: Δ. Α. Κούκουρα, *Οι υφολογικές επιλογές του Γρηγορίου Παλαμά στις ομιλίες του*, Διδ. διατρ., Θεσσαλονίκη 1986, σ. 17, σημ. 12, σ. 78, σημ. 19, 21, σ. 79, σημ. 24.

- Θ. Τσιάτσικας, "Λογοτεχνία και γλώσσα", *Θαλλώ*, 5, 1993, 48, 49, 59.

74. «Buck Carl», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 6, 1987, 302.

75. «Boas Franz», Το γλωσσολογικό του έργο, *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 7, 1987, 10-11.

76. «Bopp Franz», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 7, 1987, 25.

77. «Brugmann Karl», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 7, 1987, 106.

78. *Τιμητικές εκδηλώσεις για τα εκατό χρόνια από τη γέννηση του Μανόλη Τριανταφυλλίδη*, Θεσσαλονίκη 1987: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη). Επίσημη προσφώνηση, σ. 19.

1988

79. «Panini», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 8, 1988, 121-122.

80. «Schleicher August», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 9Α, 1988, 299.

81. «Schwyzer Eduard», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 9Α, 1988, 215-216. Βλ. και *Πάπυρος - Λαρούς - Μπριτάνικα* 53, 1992, 251.

82. «Μανόλης Τριανταφυλλίδης», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό* της Εκδοτικής Αθηνών 9Β, 1988, 178-180. Σύγκρ. και το δημοσίευμα αριθμ. 117.

83. «Περίονυμο καλλώπισμα», *Παράκλητος*, Αφιέρωμα εις Μνήμην Μητροπολίτου Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου κυρού Τίτου [= Τ. Συλλιγαρδάκη] (1970-1987), Ρέθυμνο 1988, 9-12.

1989

84. «Το πρόβλημα της κατηγορικής ερμηνείας λειτουργικών εννοιών. Η περίπτωση του υποκειμένου», *Θαλλώ*, 1, 1989, 80-117.

- Μν.: Γ. Γαβριηλίδης, *Δαυλός*, 145 (Ιαν. 1994), 8498-8500.

85. «Προβληματισμοί γύρω από τη σύνταξη μιας γραμματικής της κρητικής διαλέκτου», Αφιέρωμα στον Στυλιανό Αλεξίου, *Αριάδνη*, 5, 1989, 375-386.

- Μν.: *Folia Neohellenika*, 8, 1987-1989, 165.

- Ε. Κριαράς, *Λεξικό της μεσαιωνικής ελληνικής δημόδους γραμματείας* 12, 1993, κη', αριθμ. 3517 και 13, 1994, 173, αριθμ. 1482.

- Στυλ. Αλεξίου, *Κρητικά φιλολογικά*, Αθήνα 1999, σσ. 290, 396.

86. «Η κρητική διάλεκτος χθες και σήμερα», *Πνευματικά Χανιά*, Περίοδος Β', έτος Ζ', τεύχ. 1, 1989, 5-13.

- Μν.: Α. Β. Ξανθινάκης, *Το γλωσσικό ιδίωμα της Δυτικής Κρήτης*, Χανιά 1996, 233.

87. «Ξένοι περιηγητές στο νομό Χανίων. (Τα Χανιά, τα Μεσκλά, η λίμνη Κουρνά, το φαράγγι της Σαμαριάς)», *Ετήσια έκδοση του δήμου Χανίων*, Χανιά 1989, 58-62 (σχ. 4ο).

- Μν.: Γ. Π. Εκκεκάκης, "Εικόνες από τα Χανιά του 1858", *Ελλωτία*, 2, 1993, 325.

88. Εισαγωγή στο έργο του Μ. Αγγελάκη, *Παλιές αναμνήσεις*, Αθήνα 1989.

89. «Πέντε χωριά στο Μέσα Μυλοπόταμο διψούν», Εφημ. *Διαφάνεια*, φ. της 28ης Μαρτίου 1989, σ. 4.

1990

90. *Εισαγωγή στην Κοινωνιογλωσσολογία*. Συνοπτικές πανεπιστημιακές παραδόσεις, Αθήνα 1990, σσ. 84.

91. «Κριτήρια επιλογής σε ένα χρηστικό λεξικό. (Παρατηρήσεις στο υπό έκδοση *Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας* του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη)», *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, Πρακτικά της 10ης ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1990, 439-459.

- Μν.: *Folia Neohellenika*, 8, 1987-1989, 165.

- Χρ. Μπασέα, *Σημσιολογική θεώρηση των ρημάτων κινήσεως της νέας Ελληνικής*, Διδ. διατριβή, Αθήνα 1992, 280.

- Ά. Ιορδανίδου, «Νεοελληνικά λεξικά», 2^η Ημερίδα Ελληνικής γλώσσας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, ΠΤΔΕ, Αλεξανδρούπολη 1996, 77.

- Ι. Περάκης, «Βασικές αρχές σύνταξης - κατασκευής γλωσσικών λεξικών», *Επιθεώρηση Επιστημονικών και Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τόμ. Α', τεύχ. 2, 1999, σ. 54, σημ. 4 και σ. 61.

- Άννα Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, *Αντίστοροφο λεξικό της νέας Ελληνικής*, Θεσσαλονίκη 2002, σσ. ι', κα'.

92. «Ο λακωνικός ρωτακισμός», "Θησαύρισμα", Αριστείον πνευματικόν εις τον Δικαίον Β. Βαγιακάκον, *Λακωνικά Σπουδαί*, 10, 1990, 463-482.

- Μν.: *Gnomon*, 64, 1992, 61. Bibliographische Beilage, αριθμ. ...

- *L' Année Philologique*, 62, 1991, 472, αριθμ. 7025 (με εκτενή παρουσίαση των πορισμάτων της έρευνας στη γαλλική γλώσσα).

1991

93. «Γλωσσικοί Άτλαντες. Θεωρητικά και πρακτικά προβλήματα». (Βιβλιοκριτικό άρθρο), *Γλωσσολογία*, 7-8, 1988-1989 [1991], 283-295.

94. «Δημήτριος Ι. Γεωργακάς (1908-1990)», *Γλωσσολογία*, 7-8, 1988-1989 [1991], 275-280.

95. «Μεταφραστικά δάνεια της νέας ελληνικής από ευρωπαϊκές γλώσσες», *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, Πρακτικά της 11ης ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1991, 81-102.

- Κρ. - Μν.: Τ. Συμεωνίδου - Χρηστίδου, "Η ύπαρξη αμετάβλητων στοιχείων επιτρέπει την αναγνώριση των μεταβολών;", *Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου για τη σύγχρονη ελληνική γλώσσα*, Σορβόνη, 14-15. 2. 1992, Αθήνα 1992, 192 και 197 σημ. 8.

- Ά. Αναστασιάδη - Συμεωνίδη, *Νεολογικός δανεισμός της νεοελληνικής*, Θεσσαλονίκη 1994, σσ. 31, 32, 34, 35, 38, 41, 229.

- Χ. Π. Συμεωνίδης, «Επιδράσεις της Ελληνικής Γλώσσας και άλλων γλωσσών στην Ελληνική», *Ελλάς*, τόμος Α', Αθήνα 1997: Εκδοτικός Οργανισμός Πάπυρος, σ. 89.

- Μ. Ζ. Κοπιδάκης (επιμ.), *Ιστορία της Ελληνικής γλώσσας*, Αθήνα 1999: Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, σ. 431.

- Ν.Κόραβος, «Ο εμπλουτισμός της Νεοελληνικής από το μεταφραστικό δανεισμό: Η περίπτωση των συμπληρωματικών τύπων 'κομπιούτερ-υπολογιστής», *Φιλολογος*, τεύχ. 125 (Ιούλ.-Σεπτ. 2006), σσ. 444, 461.

96. «Το κρητικό ιδίωμα (1300-1700)», Αφιέρωμα στην κρητική λογοτεχνία, *Μαντατοφόρος*, 33, 1991, 32-39 και 40-56 (Βιβλιογραφία).

- Μν.: *Byzantinische Zeitschrift*, 84-85, 1991-1992, 203, αριθμ. 584.

97. «Κρήτη και λευτεριά. Από την ιστορία στο θρύλο», Χανιά 1941-1991, *Ετήσια έκδοση του Δήμου Χανίων*, Χανιά 1991, 28-32. [Εκτενής περίληψη δημοσιεύτηκε και στην Εφημ. *Κρητική φωνή*, φ. 9 (Οκτ. - Δεκ. 1995), σσ. 1-2].

98. «Η κρητική διάλεκτος στο λογοτεχνικό έργο του Κονδυλάκη», *Κρητολογικά Γράμματα*, 3-4, 1991, 154-172.

- Μν.: Μ. Γ. Μερακλής, *Ιωάννης Κονδυλάκης, Ο Πατούχας, 'Όταν ήμουν δάσκαλος, Η πρώτη αγάπη*, Αθήνα 1993, 52.

99. «Γλώσσα και φύλο», *Θαλλώ*, 3, 1991, 77-100.

100. «Γεώργιος Ν. Χατζιδάκης. Ο θεμελιωτής της γλωσσολογικής επιστήμης. Μια ενδιαφέρουσα συζήτηση με τον καθηγητή Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης κ. Χριστόφορο Χαραλαμπίκη». (Συνέντευξη στο δημοσιογράφο Σπ. Λούπη), *Ρεθεμνιώτικα Νέα*, φ. 5435 της 26ης Φεβρουαρίου 1991, σ. 6.

101. «Ιστορίες για πανεπιστημιακούς. Μια ανταπάντηση», Εφημ. *Ρεθεμνιώτικα Νέα*, φ. 5522 της 13ης Ιουνίου 1991, σ. 4.

102. *Δήλωση του καθηγητή κ. Χριστόφορου Χαραλαμπίκη*, Εφημ. *Ρεθεμνιώτικα Νέα*, φ. 5536 της 27ης Ιουνίου 1991, σ. 9.

1992

103. *Νεοελληνικός λόγος. Μελέτες για τη γλώσσα, τη λογοτεχνία και το ύφος*, Αθήνα 1992: Εκδόσεις Νεφέλη, σσ. 381. (Σειρά: *Γλωσσολογία*, αριθμ. 7).

[Συγκεντρωτικός τόμος στον οποίο περιλαμβάνονται σε αναθεωρημένη μορφή τα δημοσιεύματα αριθμ. 19, 25, 35, 51, 52, 64, 65, 84, 91, 95, 98, 99, 104].

- Βιβλιοκρισίες - Βιβλιοπαρουσιάσεις:

- *Ελευθεροτυπία*, 1992.

- *Ελευθεροτυπία* (Κύπρου) 14.11.92, σ. 8: Γ. Κιτρομηλίδης.

- *Ανατολή*, 14.3.93, σ. 8: "Ένα πολύ χρήσιμο βιβλίο για τη γλώσσα": Α. Αϊλαμάκης.

- *Διαδρομές*, 31, 1993, 242-243: Ν. Κοκκινάκη.

- *Θαλλώ*, 5, 1993, 162-164: Κ. Μουτζούρης.

- *Κρητικά Επικάαιρα*, Μάιος 1993, σ. 14 : Μπ. Δερμιτζάκης.

- *Νέα Εστία*, 133, 1993, 344-345: Δ. Κουκουλομμάτης.

- *Süd-Ost Forschungen*, 52, 1993, 546-549: W. Puchner.

- *Σχολείο και ζωή*, 41, 1993, 94-95: Γ. Παπαρηγορίου.

- *Τα Εκπαιδευτικά*, 29-30, 1993, 294-295: Γ. Παπαρηγορίου.

- *Το Σχολείο και το σπίτι*, 32 (τεύχ. 358), 1993, 47-48: Γ. Παπαρηγορίου.

- *Διαβάζω*, 327 (19.1.94), 54-56: Ν. Κοκκινάκη.

- *Ελευθερία*, 14.2.94, σ. 9: Μ. Τρούλης.
- *Κρητική Επιθεώρηση*, 14.4.94, σ. 6: Κ. Παπαδάκης.
- *Ριζοσπάστης* 21.4.94, σ. 26: Ε. Ζωγράφου.
- *Τα Εκπαιδευτικά*, 34-35, 1994, 266-268: Γ. Γρυντάκης.

- Αναφορές :
 - *Δελτίο Ελληνικής Βιβλιογραφίας*, 7, 1992, 22, αριθμ. 2052.
 - Στ. Αλεξίου, "Γλωσσικές αποκλίσεις και λογότυποι στον Ερωτόκριτο", *Παλίμψηστον*, 12, 1993, 84, σημ. 3.
 - Ελπ. Νικολουδάκη, "Η θεωρία της επικοινωνίας και το κείμενο της έκθεσης", *Θαλλώ*, 5, 1993, 76.
 - Α. Βουγιούκας, *Το γλωσσικό μάθημα στην πρώτη βαθμίδα της νεοελληνικής εκπαίδευσης*, Θεσσαλονίκη 1994, 409.
 - Γ. Γαβρηλίδης, *Δαυλός*, 145 (Ιαν. 1994), 8498-8500.
 - Β. Α. Λιαπής, *Γλώσσα η ελληνική*, Θεσσαλονίκη 1994, 422.
 - Γ. Μπαμπινιώτης, *Ελληνική γλώσσα. Παρελθόν, παρόν, μέλλον*, Αθήνα 1994, 460.
 - Γ. Μπαμπινιώτης, *Η γλώσσα ως αξία. Το παράδειγμα της ελληνικής*, Αθήνα 1994, 336.
 - Φ. Πολίτης, "Για μια αποδόμηση της αντιπαιδαγωγικής διάκρισης των δύο φύλων", *Νέα Παιδεία*, 71, 1994, σ. 138, σημ. 12, 15. σ. 140, σημ. 21. σ. 143, σημ. 24, σ. 148.
 - Ελ. Σελλά, "Κοινωνικές διάλεκτοι της ελληνικής. Μια πρώτη προσπέλαση", *Πόρφυρας*, 69, 1994, 189.
 - *Το Βήμα* 20.3.94, σ. Β7, 41.
 - Σωφρ. Χατζησαββίδης, «Παράγοντες που επηρεάζουν τη γλωσσική επάρκεια των μαθητών», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 20-21, 1994, 123, 127.
 - Π. Γιακουμής κ.ά., *Έκθεση ιδεών - Λόγος δημιουργικός για τη Γ' Λυκείου*, Βιβλίο του καθηγητή, Αθήνα: ΟΕΔΒ, σ. 23.
 - Χ. - Δ. Γουνελάς, *Η φιλοσοφία της γλώσσας και η νεοελληνική ποίηση*, Αθήνα 1995, 231.
 - Ηρ. Καλλέργης, *Προσεγγίσεις στην παιδική λογοτεχνία*, Αθήνα 1995, 268.
 - Λυκούργος Καλλέργης, *Συγκομιδή ιδεών αγαθών*, Αθήνα 1995, 77. Βλ. και σ. 64.
 - Ναπ. Μήτσης, *Η διδασκαλία της γραμματικής στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση*, Αθήνα 1995, 215.
 - Ζ. Μουρούτη - Γκενάκου, *Η ελληνική γλώσσα και το παιδί*, Αθήνα 1995, 310.
 - Α. Ε. Παπάς, *Διδακτική γλώσσας και κειμένων*, τόμοι 3, Αθήνα 1995, τόμ. Α', σ. 490. Τόμ. Β', σ. 470. Τόμ. Γ', σσ. 365-366.
 - Χρ. Τσολάκης, *Από το λόγο στη συνείδηση του λόγου*, Θεσσαλονίκη 1995, 343.
 - Φ. Καβουκόπουλος, «Η μορφολογία της νεοελληνικής και η διδασκαλία της», στον τόμο: *Η Νέα Ελληνική ως ξένη γλώσσα. Προβλήματα διδασκαλίας*, Ίδρυμα Γουλιανδρή - Χορν, Αθήνα 1996, 127.
 - Γ. Κεντρωτής, *Θεωρία και πράξη της μετάφρασης*, Αθήνα 1996, σσ. 34, 96, 155, 244, 327, 358, 373, 374, 398.
 - Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη νεοελληνική φιλολογία*, 6^η έκδ., Αθήνα 1996, σ. 71, σημ. 1.
 - Ναπ. Μήτσης, *Διδακτική του γλωσσικού μαθήματος*, Αθήνα 1996, σσ. 27, 28, 30, 31.
 - Δ. Σοφιανού - Γεωργούση, *Οδυσσέας Ελύτης. Η απεραντοσύνη του άνευ ορίων*, τόμ. Β', Αθήνα 1996, 64.
 - Π. Ηλιόπουλος, *Τι είναι η γλώσσα και πως λειτουργεί*, Αθήνα 1997, 138.
 - Chr. Karantzi, «Linguistic indeterminacy and linguistic radicalism in *Elliniki Nomarchia*», *Greek Linguistics '95*, Graz 1997, 285.
 - Δ. Κουκουλομμάτης, *Χρόνος και καιρός στη λογοτεχνία*, Αθήνα 1997, 195.
 - Γ. Λουπάσης, «Τοπωνύμια και λογοτεχνία», *Πνευματικά Χανιά*, τεύχ. 26-27, 1997, σ. 15, σημ. 17.
 - Γ. Μπαμπινιώτης, «Το γλωσσικό ζήτημα και η εξελικτική πορεία της ελληνικής γλώσσας μέχρι και την τελευταία δεκαετία του 20ού αι.», στον τόμο: *Ελλάς. Η ιστορία και ο πολιτισμός του ελληνικού έθνους από τις απαρχές μέχρι σήμερα*, τόμος Α', Αθήνα 1997: Εκδοτικός Οργανισμός Πάπυρος, σ. 46.
 - Θ. Μουσιάδης, «Βιβλιογραφία της ελληνικής γλώσσας», στον τόμο: *Ελλάς. Η ιστορία και ο πολιτισμός του ελληνικού έθνους από τις απαρχές μέχρι σήμερα*, τόμος Α', Αθήνα 1997: Εκδοτικός Οργανισμός Πάπυρος, σ. 97.
 - Σ. Παύλου, «Προσοικείωση ιδιωμάτων στοιχείων στη συλλογή του Γ. Σεφέρη ... Κύπρον ου μ' εθέσπισεν», *Παρουσία*, [Οργάνωση Ελλήνων Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης Κύπρου], 5, 1997, σ. 78, σημ. 11.
 - Γ. Σακελλαριάδης, *Στοιχεία μορφολογίας*, Αθήνα 1997, 189.
 - Α. Ε. Σοφουλάκης, *Εισαγωγή στη θεωρία της λογοτεχνίας*, Αθήνα 1997, σσ. 213, 214, 220, 235.
 - Γ. Δράκος, *Ειδική διδακτική των προβλημάτων λόγου και ομιλίας*, Αθήνα 1998, 356.
 - Α. Κάλφας, *Ο μαθητής ως αναγνώστης*, Θεσσαλονίκη 1998, 268.

- Χρ. Καραντζή, «Η πολυτυπία ως τεχνική ανοικείωσης: μια υφολογική προσέγγιση», *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, Θεσσαλονίκη 1998, σσ. 265, 269, 275.
- Ηλ. Μαρσαγγούρας, *Η σχολική τάξη*, Αθήνα 1998, 495
- Ναπ. Μήτσης, *Στοιχειώδεις αρχές και μέθοδοι της εφαρμοσμένης γλωσσολογίας*, Αθήνα 1998, 342.
- Δ. Τομπαΐδης, *Λεξιλογικά της Νέας Ελληνικής*, Αθήνα 1998: Επικαιρότητα, σσ. 155, 196.
- Μ. Vittì, *Για τον Οδυσσέα Ελύτη. Ομιλίες και άρθρα*, Αθήνα 1998, σ. 178 και σημ. 25.
- Στυλ. Αλεξίου, *Κρητικά φιλολογικά*, Αθήνα 1999, σ. 354, σημ. 3.
- Η. Eideneier, *Von Rhapsodie zu Rap. Aspekte der griechischen Sprachgeschichte von Homer bis heute*, Tübingen 1999, 236.
- Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας, *Αξιολόγηση των μαθητών της Β΄ Λυκείου στη Νεοελληνική Γλώσσα (Έκφραση - Έκθεση)*, τεύχ. Β΄, Αθήνα 1999, 285.
- Μ. Ζ. Κοπιδάκης (επιμ.), *Ιστορία της Ελληνικής γλώσσας*, Αθήνα 1999: Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, σ. 397.
- Διον. Μελάς, «Γραπτή έκφραση: Μια διαδικασία προσέγγισης», *Επιθεώρηση Επιστημονικών και Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τόμ. Α΄, τεύχ. 1, 1999, 109.
- Α. Β. Μουτζάκης, *Ο ανθρώπινος λόγος. Η δύναμη και η μαγεία του*, Καβάλα 1999, 34.
- Δ. Τσεκούρας, «Το ύφος είναι χαμαιλέων;», *Greek Linguistics '97*, Αθήνα 1999, 769 και σημ. 9.
- Λ. Χριστοδουλίδου, «Ο ρόλος της κυπριακής διαλέκτου στην ποίηση», *Νεοελληνική διαλεκτολογία*, 5, 2008, σσ. 621, σημ. 3, 623, σημ. 10, 624, 630.
- Domenica Minniti-Γκώνα, «Ιταλικά δάνεια στην ελληνική αργκό», *Γλωσσικός περίπλους. Μελέτες αφιερωμένες στη Δήμητρα Θεοφανοπούλου-Κοντού*, Αθήνα 2007, σσ. 204, 211.

104. «Η έννοια του ύφους», στον συγκεντρωτικό τόμο: *Νεοελληνικός λόγος*, Αθήνα 1992, 27-77.

105. «Ο Εμμανουήλ Κριαράς ως δημοτικιστής», *Θαλλώ*, 4, 1992, 119-130.
- Μν.: Εμμ. Κριαράς, *Θητεία στη γλώσσα*, Αθήνα 1998, 271.

106. «Αναδρομή στο γλωσσολογικό έργο του Δ. Βαγιακάκου», "Θησαύρισμα", *Αριστείον πνευματικών εις τον Δικαίον Β. Βαγιακάκου, Λακωνικάί Σπουδαί*, 11, 1992, 7-31.

107. Βιβλιοκρισία: Άντας Κατσίκη - Γκίβαλου, *Φιλολογικές διαδρομές. Από τον Παλαμά στον Βρετάκο*, Αθήνα 1990, *Νέα Εστία*, 132, 1992, 1056-1059.

108. Βιβλιοκρισία: Γ. Β. Αντουράκη, *Επιγραφική. Ελληνική - Χριστιανική*, Αθήνα 1988, *Θεολογία*, 63, 1992, 879-883.

109. Βιβλιοκρισία: Μιχ. Τρούλη, *Η Μονή Αρσανίου*, Ρέθυμνο 1992, Εφημ. *Ρεθεμνιώτικα Νέα* 27.9.1992, σ. 6.

110. Βιβλιοκρισία: Μανόλη Μιλτ. Παπαδάκη, *Μαρία Λιουδάκη. Η ιέρεια της παιδείας*, Αθήνα 1992, Εφημ. *Ιεράπετρα*, φ. 86 και 87 της 17ης Δεκεμβρίου 1992 (σ. 2) και της 7ης Ιανουαρίου 1993 (σ. 2). Βλ. και *Κρητική Εστία*, 4, 1991-1993, 191-195.
- Μν.: Μαν. Μιλτ. Παπαδάκης, "Ο παλιός δάσκαλος απαντά στον διάσημο μαθητή του", Εφημ. *Ιεράπετρα*, φ. 90 της 18ης Φεβρουαρίου 1993, σ. 3.

1993

111. «Zum Sprachverfall in der griechischen Antike», *Philanthropia kai Eusebeia*, Festschrift für Albrecht Dihle zum 70. Geburtstag, hersg. von Gl. W. Most - H. Petersmann - A. M. Ritter, Göttingen 1993: Vandenhoeck & Ruprecht, 36-45.

- Μν.: *L' Année Philologique*, 64, 1993, αριθμ. 7574.

112. «Παρατηρήσεις στη γλώσσα του παιδικού βιβλίου», *Παιδική λογοτεχνία. Θεωρία και πράξη*, επιμ. Ά. Κατσίκη - Γκίβαλου, Α' τόμος, Αθήνα 1993: Εκδόσεις Καστανιώτη, 57-74.

- Μν.: Στέση Αθήνη, «Οι νεοελληνικές μεταφράσεις και η ένταξή τους στην παιδική λογοτεχνία», *Διαδρομές*, 33, 1994, 34 και σημ. 27.

- Α. Ε. Παπάς, *Διδακτική γλώσσας και κειμένων*, τόμοι 3, Αθήνα 1995, τόμ. Α', σ. 490. Τόμ. Β', σ. 470. Τόμ. Γ', σσ. 365-366.

- Α. Α. Γιαννικοπούλου, «Λογοτεχνία για ανήλικους προαναγνώστες μα και ενήλικες αναγνώστες», *Γράμματα και Τέχνες*, 77, 1996, σ. 30, σημ. 2, 4, 5.

- Θ. Γραμματάς - Τ. Τζαμαργιάς, *Πολιτιστικές εκδηλώσεις στο σχολείο. Πρωτοβάθμια - Δευτεροβάθμια εκπαίδευση*, Αθήνα 2004, σ. 389.

113. «Γιώργης Κρόκος: Ο ποιητής της παιδικής ψυχής και της αγάπης», *Επιθεώρηση Παιδικής Λογοτεχνίας*, 8, 1993, 86-94.

- Μν.: Ηρ. Καλλέρης, *Προσεγγίσεις στην παιδική λογοτεχνία*, Αθήνα 1995, 268.

114. «Η μελέτη των κρητικών τοπωνυμίων», *Κρητική Εστία*, 4, 1991-1993, 173-190.

115. «Ένα γλωσσικό σχόλιο στον Κατζούρμπο», *Ελλωτία*, 2, 1993, 22-24.

116. «Ο ποιητής Γιάννης Γεωργακάκης», *Απόπειρα*, 6, 1993, 19-22.

117. «Μανόλης Τριανταφυλλίδης», *Πάπυρος - Λαρούς - Μπριτάννικα* 58, 1993, 64-66.

118. «Αγαπητός Τσοπανάκης», *Πάπυρος - Λαρούς - Μπριτάννικα* 58, 1993, 264.

119. Βιβλιοκρισία: *Μνήμη Σταμάτη Καρατζά. Ερευνητικά προβλήματα νεοελληνικής φιλολογίας και γλωσσολογίας*. Πρακτικά επιστημονικής Συνάντησης, Θεσσαλονίκη 5-7 Μαΐου 1988, Θεσσαλονίκη 1990, *Ελληνικά*, 43, 1993, 480-484.

120. Βιβλιοκρισία: *Η γλώσσα της Μακεδονίας. (Η αρχαία Μακεδονική και η ψευδώνυμη γλώσσα των Σκοπίων)*. Επιστημονική επιστασία - Εισαγωγή Γ. Μπαμπινιώτη, Αθήνα 1992, *Το Βήμα*, Νέες εποχές, 13.6.93, σ. Β7, 57.

121. Βιβλιοκρισία: Ειρήνη Βογιατζή - Χαραλάμπη, *Άνεμος έρωτας* (ποιητική συλλογή), Εφημ. *Η Ροδιακή*, φ. της 23ης Ιουνίου 1993, σ. 3. Βλ. και *Ροδιακά Γράμματα*, 2, 1994, 13-16.

122. Βιβλιοκρισία: Γιώργη Κρόκου, *Η συνείδηση της αγάπης*, Αθήνα 1993, αυτ. σ. 76.

1994

123. *Γλώσσα και εκπαίδευση. Θέματα διδασκαλίας της νεοελληνικής γλώσσας*, Αθήνα 1994: Γεννάδειος Σχολή, σσ. 121. (Εκπαιδευτικά θέματα, 1).

- Βιβλιοκρισίες - Βιβλιοπαρουσιάσεις :

- *Γλώσσα*, 33, 1994, 77-78: Β. Ζώης.

- *Ελευθερία* 14.2.94, σ. 9: Μ. Τρούλης.

- *Ελευθεροτυπία* (Κύπρου) 9.3.94, σ. 8: Γ. Κιτρομηλίδης.

- *Ελευθεροτυπία* (Κύπρου) 10.3.94, σ. 8: Μ. Πιερίδου.

- *Κρητικά Επικάμια*, Φεβρουάριος 1994, σ. 3: Μπ. Δερμιτζάκης.

- *Τα Εκπαιδευτικά*, 33, 1994, 121: Γ. Γρυντάκης.
- *Τα Εκπαιδευτικά*, 34-35, 1994: Μ. Τρούλης.
- *Διαδρομές*, 40, 1995, 331: Β. Δ. Αναγνωστόπουλος.
- *Σχολείο και Ζωή*, 43, 1995, 427-428: Γ. Β. Κυριαζόπουλος.
- Εθνικό Κέντρο Βιβλίου. Βιβλιογραφικές προτάσεις, αριθμ. 24: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας: *Γλώσσα και εκπαίδευση*, Αθήνα 1997, σσ. 2-3.

- Αναφορές :

- Στ. Βοσνιάδου (επιμ.), R. C. Anderson κ. ά., *Πως να δημιουργήσουμε ένα έθνος από αναγνώστες*, Αθήνα 1994, σ. 21, σημ. 4.
- Κ. Μπαλάσκας, *Νέα παιδεία* 69, 1994, 38 και σημ. 1.
- Γ. Μπαμπινιώτης, *Ελληνική γλώσσα. Παρελθόν, παρόν, μέλλον*, Αθήνα 1994, σσ. 468, 470.
- Α. Ε. Παπάς, *Διδακτική γλώσσας και κειμένων*, τόμοι 3, Αθήνα 1995, τόμ. Α', σ. 490. Τόμ. Β', σ. 470. Τόμ. Γ', σσ. 150, 347, 365-366.
- Γ. Κεντρωτής, *Θεωρία και πράξη της μετάφρασης*, Αθήνα 1996, σσ. 185, 399.
- Ναπ. Μήτσης, *Διδακτική του γλωσσικού μαθήματος*, Αθήνα 1996, σσ. 176, 178, 180, 181.
- Δ. Τομπαΐδης, «Η διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στην εκπαίδευση» *Πρακτικά Α' Πανελληνίου Συνεδρίου*, Θεσσαλονίκη 1996, 223.
- Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας, *Αξιολόγηση των μαθητών της Α' Λυκείου στα φιλολογικά μαθήματα (τεύχος Β')*, Αθήνα 1997, 351.
- Ναπ. Μήτσης, «Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στην εκπαίδευση», στον τόμο: *Ελλάς. Η ιστορία και ο πολιτισμός του ελληνικού έθνους από τις απαρχές μέχρι σήμερα*, τόμος Α', Αθήνα 1997: Εκδοτικός Οργανισμός Πάπυρος, σ. 96.
- Τρ. Σαραφίδου, «Η σχολική γραμματική στη γλωσσική διδασκαλία», *Γλώσσα*, 42, 1997, 60, 61.
- Α. Ε. Σοφουλάκης, *Εισαγωγή στη θεωρία της λογοτεχνίας*, Αθήνα 1997, σσ. 221, 228, 235.
- Ελλ. Χανδριώτης, *Ορθή χρήση της νεοελληνικής*, Λευκωσία 1997, 110.
- Αγ. Χαραλαμπίδης - Σωφρ. Χατζησαββίδης, *Η διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας: Θεωρία και πρακτική εφαρμογή*, Θεσσαλονίκη 1997, σσ. 27, 342.
- Ναπ. Μήτσης, *Στοιχειώδεις αρχές και μέθοδοι της εφαρμοσμένης γλωσσολογίας*, Αθήνα 1998, 342.
- Ναπ. Μήτσης, «Η δεξιότητα της ανάγνωσης υπό το πρίσμα της επικοινωνιακής προσέγγισης της Ελληνικής ως δεύτερης (ή ξένης) γλώσσας», στον τόμο: Δαμανάκης Μ. - Μιχελακάκη Θ. (επιμ.), *Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό*, Ρέθυμνο 1999, 314.
- Ναπ. Μήτσης, «Η διδασκαλία της γραμματικής στην υποχρεωτική εκπαίδευση σήμερα. Διαπιστώσεις και προτάσεις», *Πρακτικά του Συνεδρίου: 1976-1996: Είκοσι χρόνια από την καθιέρωση της Νεοελληνικής (Δημοτικής) ως επίσημης γλώσσας*, Αθήνα 1999, 416.
- Δ. Τομπαΐδης, «Τα βιβλία της γλώσσας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Θέματα κριτικής», *Πρακτικά του Συνεδρίου: 1976-1996: Είκοσι χρόνια από την καθιέρωση της Νεοελληνικής (Δημοτικής) ως επίσημης γλώσσας*, Αθήνα 1999, 351.
- Δ. Σιταρένιου, «Διδακτικές-μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη διδασκαλία της έκθεσης στους αλλόγλωσσους μαθητές του ελληνικού δημοτικού σχολείου», στον τόμο: Ν. Αντωνοπούλου-Α. Τσαγγαλίδης, Μ. Μουμιτζή, *Η διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης/δευτέρας γλώσσας*, Θεσσαλονίκη 2000, σ. 333.

124. «A critical evaluation of some Modern Greek dictionaries», Meeting on Lexicography at the Danish Institute in Athens (3-5 November 1993), *Skripten På Skaermen*, 8, 1994, 19-33. [Επεξεργασία, με προσθήκη νέων στοιχείων, της παλαιότερης (ανέκδοτης) μελέτης: *Zum gegenwärtigen Stand der neugriechischen Lexikographie*. Ανακοίνωση στο *Internationales Kolloquium zur zweisprachigen Lexikographie*, Münster, 25-27. 2. 1988].

- W. Voigt, «Beschreibung der Bibliographie über Wörterbücher ...», στον τόμο: I. Vassis - G. S. Henrich - D. Reinsch (εκδ.), *Lesarten*. Festschrift für Athanasios Kambylis zum 70. Geburtstag, Berlin 1998, 387-388

125. «Προβλήματα ετυμολογίας μερικών τοπωνυμίων», *Πρακτικά του Α' Πανελληνίου Συνεδρίου νεοελληνικής διαλεκτολογίας*, Ρόδος 26-30.3.1992, *Νεοελληνική Διαλεκτολογία*, 1, 1994, 314-325.

- Μν.: Εμμ. Κριαράς, *Λεξικό της μεσαιωνικής ελληνικής δημόδου γραμματείας* 14, 1997, λα', αριθμ. 3819.

126. «Νικόλαος Β. Τωμαδάκης. Ο νεοελληνιστής, ο γλωσσολόγος, ο ποιητής», *Ελλωτία*, 3, 1994, 29-41.

127. Επιμέλεια τόμου: Μέλος της Εκδοτικής Επιτροπής του συλλογικού έργου *Ροδωνιά*, Τιμή στον Μ. Ι. Μανούσακα, 2 τόμοι, Ρέθυμνο 1994, σσ. 680 + Πίνακες.

128. «Το Ιστορικό λεξικό της Ακαδημίας Αθηνών και η κρητική διάλεκτος», *Ροδωνιά*, Τιμή στον Μ. Ι. Μανούσακα, Β' τόμος, Ρέθυμνο 1994, 633-647.

129. «Γλώσσα και δημοσιογραφία», στον τόμο: *Σεμινάριο 16: Γλώσσα και επικοινωνία*, Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων, Αθήνα 1994, 75-79 και 107-110. [Ριζικά αναθεωρημένη έκδοση στον τόμο: *Γλωσσαλγήματα*, 1997, 159-173].

- Μν.: Σπ. Τουλιάτος, "Γλώσσα και επικοινωνία", *Φιλολογική*, 11, 1992, 76-77.

- Σωφρ. Χατζησαββίδης, *Ελληνική γλώσσα και δημοσιογραφικός λόγος*, Αθήνα 1999, 163.

- Αικ. Μπακάκου-Ορφανού, Ε. Παναρέτου, «Οι λειτουργίες της ερώτησης σε δύο κειμενικά είδη», *Γλωσσικός περίπλους*. Μελέτες αφιερωμένες στη Δήμητρα Θεοφανοπούλου-Κοντού, Αθήνα 2007, σ. 244.

130. «Σχόλια σε μια μαθητική έκθεση», *Θαλλώ*, 6, 1994, 41-48.

- Μν.: Απ. Τζίφας, «Αρθρογραφία για τη διδακτική της έκθεσης», *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, τεύχ. 12 (Δεκέμβριος 1995 - Φεβρουάριος 1996), 37.

131. «A case of whistled speech from Greece», *Themes in Greek linguistics*, First International Conference on Greek Linguistics, Reading 16-18.9.1993, *Current Issues in Linguistic Theory*, τόμ. 117, Amsterdam 1994, 389-396.

- Κρ.: Α. Μ. Stathi - Schoorel, «A village full of whistlers», *The Athenian*, April 1996, 16-18.

132. Βιβλιοκρισία: «Η πορεία της ελληνικής γλώσσας». Γ. Μπαμπινιώτη, *Ελληνική γλώσσα. Παρελθόν, παρόν, μέλλον*, Αθήνα 1994, Εφημ. *Το Βήμα*, Νέες εποχές, 18.12.1994, σ. Β6, 44.

133. «Πανηγυρικός λόγος για το ολοκαύτωμα στο Αρκάδι», Εφημ. *Κρητική Φωνή*, φ. 4-5 (Ιούλιος- Δεκέμβριος 1994), σσ. 1-2.

1995

134. *Τράπεζα δεδομένων με γλωσσολογικούς όρους στην ελληνική, αγγλική, γερμανική και γαλλική γλώσσα.*

135. «Η σημερινή νεοελληνική γλώσσα: Προβλήματα και προοπτικές», στον τόμο: *Η ελληνική γλώσσα*, Αθήνα 1995: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, σσ. 8-17. (σχ. 4ο). Αυτ. γαλλική μετάφραση της I. Tambrun - Kamaroudis, *La langue grecque moderne actuelle: problèmes et perspectives*. Ανατύπωση στον τόμο: *Εισηγήσεις* σε επιμορφωτικό Σεμινάριο για τους Σχολικούς Συμβούλους όλων των βαθμίδων (26-30 Σεπτεμβρίου 1994), Αθήνα 1996: ΟΕΔΒ, σσ. 97-103 και στον τόμο: *Ελλάδα και πολιτισμός*. Ετήσιο λεύκωμα πολιτισμού. *Η γλώσσα των Ελλήνων*, Αθήνα 1998: Εκδόσεις Ιεράς Μονής Κουτλουμουσίου, σσ. 38-42.

- Μν.: Ελ. Σελλά, Ηνεοελληνική ως γλώσσα μετάφρασης», στον τόμο: Πρακτικά του Συνεδρίου: 1976-1996: *Είκοσι χρόνια από την καθιέρωση της Νεοελληνικής (Δημοτικής) ως επίσημης γλώσσας*, Αθήνα 1999, 332.

136. «Βασική βιβλιογραφία για την ελληνική γλώσσα», στον τόμο: *Η ελληνική γλώσσα*, Αθήνα 1995: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, σσ. 58-79 (σχ. 4ο). Αυτ. γαλλική μετάφραση της I. Tambun - Kamaroudis, *Bibliographie fondamentale concernant le grec moderne*.

- Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη νεοελληνική φιλολογία*, 6^η έκδ., Αθήνα 1996, σσ. 559, 563, 564.

137. Επιμέλεια του δίγλωσσου (ελληνικά - γαλλικά) τόμου: *Η ελληνική γλώσσα*, Αθήνα 1995: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων - Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, σσ. 165 (σχ. 4^ο).

- Κρ. - Μν.: *Θαλλώ*, 8, 1996, 159-160: Ελπ. Νικολουδάκη.

- *Δελτίο Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας*, 9, 1996, 39

138. «Κοινωνιογλωσσολογική προσέγγιση των έργων της κρητικής λογοτεχνίας», *Πεπραγμένα του Ζ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου* (1991), τόμος Β2: Τμήμα Βυζαντινών και Μέσων χρόνων, *Νέα Χριστιανική Κρήτη*, 11-14, 1994-1995, 757-771.

139. «Η γλωσσική διδασκαλία στο ελληνικό σχολείο», στον τόμο: Α. Καζαμία - Μ. Κασσωτάκη (εκδ.), *Ελληνική εκπαίδευση: Προοπτικές ανασυγκρότησης και εκσυγχρονισμού*, Αθήνα 1995, 383-395.

140. «Γλωσσολογικές θεωρίες για τη γλώσσα. (Μικρό οδοιπορικό στην ιστορία της γλωσσολογικής σκέψης)», στον τόμο: *Μια πολυεπιστημονική θεώρηση της γλώσσας*, Ηράκλειο 1995: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης - Εκδόσεις Πανεπιστημίου Πατρών, σσ. 99-128. Ανατύπωση: *Παρουσία*, Εκπαιδευτικό περιοδικό της Ομοσπονδίας Ελλήνων Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης Κύπρου (ΟΕΛΜΕΚ), τεύχ. 8, Μάρτιος 1999, σσ. 60-70.

- Μν.: Α. Ε. Παπάς, *Διδακτική γλώσσας και κειμένων*, τόμοι 3, Αθήνα 1995, τόμ. Α', σ. 490. Τόμ. Β', σ. 470. Τόμ. Γ', σ. 365.

141. «Το ποιητικό έργο της Ευρυδίκης Περικλέους - Παπαδοπούλου», στον τόμο: *Δραστηριότητες 1990-1993 της Εθνικής Εταιρίας Ελλήνων Λογοτεχνών Κύπρου*, Λευκωσία 1995, σσ. 58-70. Αναδημοσιεύτηκε στον συγκεντρωτικό τόμο: *Γλωσσική και λογοτεχνική κριτική*, Αθήνα, 1998, με τίτλο: «Ευρυδίκη Περικλέους - Παπαδοπούλου: Η ποιήτρια των λυρικών εξάρσεων», σσ. 253-270.

- Κρ. Μν.: Ε. Ανδρέου, *Ει*, τεύχ. 15, 1996, ...

- Λ. Χριστοδουλίδου, «Ο ρόλος της κυπριακής διαλέκτου στην ποίηση», *Νεοελληνική διαλεκτολογία*, 5, 2008, σ. 630.

142. «Ερευνητικά και άλλα ζητούμενα για τη νεοελληνική γλώσσα», *Πειραιϊκά γράμματα*, 3, 1995, 8-10.

143. «Προβλήματα σχετικά με τη διδασκαλία και διάδοση της ελληνικής γλώσσας», *Θαλλώ*, 7, 1995, 29-41.

144. «Το μέλλον της ελληνικής γλώσσας», *Ευρωοδηγός*, Δεκέμβριος 1995, σσ. 115-120. Ριζικά αναθεωρημένη έκδοση: *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου*, 1, 1996, [=1997], 140-150. Γερμανική μετάφραση με προσθήκες και

αλλαγές: «Die Zukunft der neugriechischen Sprache im vereinten Europa», στον τόμο: L. Cyrus, H. Feddes, Fr. Schumacher, P. Steiner (εκδ.), *Sprache zwischen Theorie und Technologie*, Festschrift für Wolf Paprotté zum 60. Geburtstag, Wiesbaden 2003: Deutscher Universitäts-Verlag, 9-18.

- *Δελτίο Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας*, 9, 1996, 48.

145. «Η εξέλιξη της γλώσσας μέσα από το βιβλίο», Εφημ. *Επενδυτής*, Έργα και Ιδέες, 18-19 Φεβρουαρίου 1995, σ. 9/53.

146. Βιβλιοκρισία: Ir. Philippaki - Warburton - K. Nikolaidis - M. Sifianu (εκδ.), *Themes in Greek Linguistics*, Papers from the First International Conference on Greek Linguistics, Amsterdam 1994 [*Current Issues in Linguistic Theory*, τόμ. 117], *Το Βήμα*, Νέες Εποχές, 26.2.1995, σ. Β6, 36: *Διεθνείς έρευνες για την ελληνική γλώσσα*.

147. Επιμέλεια του βιβλίου του H. Tonnet, *Ιστορία της νέας ελληνικής γλώσσας*, Μετάφραση: Μαρίνα Καραμάνου - Π. Λιαλιάτσης, Αθήνα 1995: Εκδόσεις Παπαδήμα, σσ. 217.

- Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη νεοελληνική φιλολογία*, 6^η έκδ., Αθήνα 1996, σ. 287, σημ. 1.

- H. Tonnet, *Histoire du grec moderne*, Deuxième édition Paris 2003, 7.

1996

148. «Γενική θεώρηση του έργου της ποιήτριας Ειρήνης Βογιατζή - Χαραλάμπη», *Ροδιακή*, 25-27 Ιανουαρίου 1996.

149. «Ο Ιωάννης Κονδυλάκης ως λεξικογράφος», *Πεπραγμένα του Α' Διεθνούς Συνεδρίου "Ο Ιωάννης Κονδυλάκης και το έργο του" (1862-1920)*, Χανιά 1996, 87-110.

150. «Το επιστημονικό έργο του Εμμανουήλ Γενεράλι», *Ελλωτία*, 5, 1996, 207-214.

151. «Πόσο ρατσιστική είναι η γλώσσα;», Συνέντευξη στην Α. Στεργίου, Εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 13 Μαρτίου 1996, σ. 29.

152. «Η γλώσσα μας σε κρίσιμη καμπή», Συνέντευξη στον Γ. Παπαθανασόπουλο, Εφημ. *Τύπος της Κυριακής*, 24 Μαρτίου 1996, σσ. 84-85.

153. «Η συνέχεια και η ενότητα της ελληνικής γλώσσας», Εφημ. *Η Καθημερινή*, Κυριακή 27 Οκτωβρίου 1996, σ. 39.

154. «Λεξικογραφικές πλάνες», Εφημ. *Η Καθημερινή*, 13 Νοεμβρίου 1996, σ. 2.

155. Πρόλογος στο βιβλίο του Κ. Σταθούλια, *Στρατηγικές μελέτης*, Αθήνα 1996.

156. «Η γλώσσα του Μανόλη Πρατικάκη», *Ελίτροχος*, τεύχ. 9-10, 1996, 261-277.

157. «Οι δραστηριότητες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου σχετικά με τη διδασκαλία της νεοελληνικής ως μητρικής γλώσσας», στον τόμο: *Οι νεοελληνικές σπουδές στην Ευρώπη. Πρακτικά Συνάντησης των Ευρωπαίων Νεοελληνιστών*, έκδοση του Υπουργείου Πολιτισμού, Αθήνα 1996, 345-349.

1997

158. *Νεοελληνικός λόγος. Μελέτες για τη γλώσσα, τη λογοτεχνία και το ύφος*, Αθήνα 1992: Εκδόσεις Νεφέλη. 2η έκδοση, βελτιωμένη και επαυξημένη [προσθήκη της μελέτης αριθμ. 165], Αθήνα 1997: Τελέθριον, σσ. 381.

159. *Γλωσσαλγήματα. Έρευνες για την Ελληνική γλώσσα*, Αθήνα 1997: Γεννάδειος Σχολή, σσ. 367.. [*Εκπαιδευτικά θέματα*, 2].

[Συγκεντρωτικός τόμος στον οποίο συμπεριλαμβάνονται σε αναθεωρημένη και εμπλουτισμένη μορφή τα δημοσιεύματα αριθμ.: 42, 46, 93, 94, 111, 112, 117, 126, 129, 130, 140, 143, 144, 160].

Βιβλιοκρισίες:

- *Φιλολογική*, τεύχ. 60, Ιούλιος - Σεπτέμβριος 1997, 56-57: Μπ. Δερμιτζάκης.

- *Γεραπετρίτικη Απόπειρα*, τεύχ. 27, Δεκέμβριος 1997, 39-40: Μπ. Δερμιτζάκης.

- Μν.: Εφημ. *Το Βήμα*, 5.4.1998.

-Α. Ιορδανίδου (επιμ.), *Οδηγός της νεοελληνικής γλώσσας*, Αθήνα 1999, 209.

- Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας, *Αξιολόγηση των μαθητών της Β' Λυκείου στη Νεοελληνική Γλώσσα (Εκφραση - Έκθεση)*, τεύχ. Β', Αθήνα 1999, 285.

160. «Αναφορές στη γλώσσα της υπερρεαλιστικής ποίησης», Διεθνές Συμπόσιο: *Ευρωπαϊκός υπερρεαλισμός - Ελληνικός υπερρεαλισμός*, Αθήνα 18-20 Μαΐου 1994, στον τόμο: *Γλωσσαλγήματα. Έρευνες για την Ελληνική γλώσσα*, Αθήνα 1997, σσ. 245-275.

161. Συγγραφή των άρθρων: «γραφή», «γράφημα», «ορθογραφία» στην *Εκπαιδευτική Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια* της Εκδοτικής Αθηνών, τόμος 22: *Φιλοσοφία και κοινωνικές επιστήμες*, Αθήνα 1997, σσ. 88-89 και 320.

162. Επιμέλεια τόμου: Μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής για την έκδοση του συλλογικού έργου: *Φιλερήμου Αγάπησις. Τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Αγαπητό Γ. Τσοπανάκη*, Ρόδος 1997, σσ. 891.

163. «Το γλωσσολογικό έργο του καθηγητή Αγαπητού Τσοπανάκη», στον τόμο: *Φιλερήμου Αγάπησις. Τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Αγαπητό Γ. Τσοπανάκη*, Ρόδος 1997, σσ. 32-39.

164. «Θεωρία και πράξη της γλωσσικής κριτικής», στον τόμο: *Φιλερήμου Αγάπησις. Τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Αγαπητό Γ. Τσοπανάκη*, Ρόδος 1997, σσ. 807-859.

165. «Λεξικογραφική πρακτική με βάση σώματα κειμένων», στον τόμο: *Νεοελληνικός λόγος*, 2^η έκδοση βελτιωμένη και επαυξημένη, Αθήνα 1997, σσ. 345-349.

166. «Η καταγωγή της ελληνικής γλώσσας», *Ελλάς. Η ιστορία και ο πολιτισμός του ελληνικού έθνους από τις απαρχές μέχρι σήμερα*, τόμος Α', Αθήνα 1997: Εκδοτικός Οργανισμός Πάπυρος, σσ. 25-27.

167. «Ιστορικές περίοδοι της ελληνικής γλώσσας», *Ελλάς. Η ιστορία και ο πολιτισμός του ελληνικού έθνους από τις απαρχές μέχρι σήμερα*, τόμος Α', Αθήνα 1997: Εκδοτικός Οργανισμός Πάπυρος, σσ. 27-28.

168. «Η δομή της αρχαίας ελληνικής γλώσσας. α). Από τον 8^ο ως τον 4^ο π.Χ. αιώνα. β). Από τον 3^ο π.Χ. ως τον 6^ο μ. Χ. αιώνα», *Ελλάς. Η ιστορία και ο πολιτισμός του ελληνικού έθνους από τις απαρχές μέχρι σήμερα*, τόμος Α΄, Αθήνα 1997: Εκδοτικός Οργανισμός Πάπυρος, σσ. 47-52.

- Μ. Κωνσταντινίδου, «Κύπρος-Βιθυνία: Κοινά διαλεκτικά φαινόμενα», *Νεοελληνική διαλεκτολογία*, 5, 2008, σ. 308, σημ. 149, σ. 364.

169. *Επιστημονική σπουδή της ελληνικής γλώσσας*: «Ξένοι μελετητές της ελληνικής γλώσσας», *Ελλάς. Η ιστορία και ο πολιτισμός του ελληνικού έθνους από τις απαρχές μέχρι σήμερα*, τόμος Α΄, Αθήνα 1997: Εκδοτικός Οργανισμός Πάπυρος, σσ. 90-92.

170. «Ασύλληπτες περιγραφές γονιμοποιήσεων του ευρωπαϊκού λόγου από την ελληνική γλώσσα. Περιθωριακές σημειώσεις σε ένα αλλόκοτο βιβλίο», *Θαλλώ*, 9, 1997, 243-251.

- Μν.: *Δελτίο Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας*, 10-11, 1997, 72.

- Η. Eideneier, *Von Rhapsodie zu Rap. Aspekte der griechischen Sprachgeschichte von Homer bis heute*, Tübingen 1999, σ. 228, σημ. 96.

171. «Η κρητική λογοτεχνία στο επίκεντρο της διεθνούς έρευνας», *Θαλλώ*, 9, 1997, 257-259.

172. «Ο ρόλος των καθηγητών όλων των ειδικοτήτων στη γλωσσική αγωγή και παιδεία των μαθητών. Η διδασκαλία της επιστημονικής ορολογίας», στον τόμο: Οργάνωση Ελλήνων Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης Κύπρου, Εκπαιδευτικό Συνέδριο: *Αναβάθμιση της Δημόσιας Μέσης Εκπαίδευσης, Έκθεση εργασιών*, Λευκωσία 1997, σσ. 129-155. Βλ. αυτ. και: «Παρέμβαση Χριστόφορου Χαραλαμπίκη για τη γλώσσα», σσ. 229-231.

173. Βιβλιοκρισία: Χρ. Κλαίρης - Γ. Μπαμπινιώτης, σε συνεργασία με τους: Α. Μόζερ, Αικ. Μπακάκου - Ορφανού, Στ. Σκοπετέα, *Γραμματική της Νέας Ελληνικής. Δομολειτουργική - επικοινωνιακή. Ι. Το όνομα της Νέας Ελληνικής*, Αθήνα 1996, Εφημ. *Η Καθημερινή*, 28. 1. 1997, σ. 10.

174. «Η διδασκαλία των αρχαίων ελληνικών στην Ελλάδα». Ανακοίνωση στο Δ΄ Σεμινάριο *Για τη Διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και του Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού* που διοργάνωσε το Συμβούλιο της Ευρώπης, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, Λευκωσία, 8-12 Μαΐου 1995, βλ. το ομότιτλο βιβλίο, Λευκωσία 1997, σσ. 115-117.

1998

175. *Γλωσσική και λογοτεχνική κριτική*, Αθήνα 1998, σσ. 272. Επανεκδοση με διορθώσεις, Αθήνα 1999.

[Στον τόμο αυτόν έχουν συγκεντρωθεί τα δημοσιεύματα αριθμ.: 112, 113, 140, 141, 144, 160, 164, 175, 176, 177].

Βιβλιοκρισίες:

- *Κρητικά Επίκαιρα*, Ιούνιος 1998: Μπ. Δερμιτζάκης.

- *Κρητική Επιθεώρηση*, 11.2.1999, σ. 2: Κ. Παπαδάκης.

- Μν.: Α. Ιορδανίδου (επιμ.), *Οδηγός νεοελληνικής γλώσσας*, Αθήνα 1999, 209.

- Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας, *Αξιολόγηση των μαθητών της Β' Λυκείου στη Νεοελληνική Γλώσσα (Έκφραση - Έκθεση)*, τεύχ. Β', Αθήνα 1999, 195, 223.
- Ειρ. Φιλιππάκη - Warburton, «Η ελληνική γραμματική και η διδασκαλία της Ελληνικής», στον τόμο: *Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό, Πρακτικά Πανελληνίου - Πανομογενειακού Συνεδρίου*, Ρέθυμνο 1999, 367.
- Σωφρ. Χατζησαββίδης, *Ελληνική γλώσσα και δημοσιογραφικός λόγος*, Αθήνα 1999, 163.

176. «Η 'καλή' και 'κακή' χρήση της Νεοελληνικής. Θεωρητικά και πρακτικά προβλήματα», στον τόμο: *Γλωσσική και λογοτεχνική κριτική*, Αθήνα 1998, σσ. 105-128. = Πρακτικά του Συνεδρίου: *1976-1996: Είκοσι χρόνια από την καθιέρωση της Νεοελληνικής (Δημοτικής) ως επίσημης γλώσσας*, Αθήνα, 29 Νοεμβρίου - 1 Δεκεμβρίου 1996, Αθήνα 1999, 261-275 και σ. 302.

177. «Η αξιολόγηση του γραπτού λόγου», στον τόμο: *Γλωσσική και λογοτεχνική κριτική*, Αθήνα 1998, σσ. 129-151.

178. «Έκτωρ Πατριώτης: Ο ποιητής που 'ελληνίζει αθώα'», στον τόμο: *Γλωσσική και λογοτεχνική κριτική*, Αθήνα 1998, σσ. 241-252.
- Α. Ελληνούδη, Εφημ. *Ριζοσπάστης*, 16.12.1999.

179. «Το γλωσσικό ιδίωμα των χωριών του Δήμου Φάριδος», *Η Φάρις*, 21, 1998, 3-8.

180. «Η Αμοργός και οι άνθρωποί της πριν από ένα αιώνα», *Αμοργιανά*, 5, 1998, 66-80.

181. «Αποκλίσεις και διακυμάνσεις του γραμματικού γένους στην κρητική διάλεκτο», Πρακτικά του Β' Πανελληνίου Συνεδρίου Νεοελληνικής Διαλεκτολογίας, *Νεοελληνική Διαλεκτολογία*, 2, 1998, 343-352.

182. «Γλωσσικές παρατηρήσεις στο Κατάστιχο του Ιωάννη Ολόκαλου», Εισήγηση στο Συμπόσιο: «Η κρητική λογοτεχνία στο κοινωνικό και ιστορικό της πλαίσιο», *Cretan Studies*, 6, 1998, 109-128.

183. «Ο γλωσσικός σκεπτικισμός του Νίκου Καζαντζάκη», *Νέο επίπεδο*, 28-29, 1998, 34-36. = *Κρητική Εστία*, 7, 1999, 113-120. Μεταφράστηκε στα Γαλλικά από την Athena Vougioukas, 'Le sceptisme linguistique de Nikos Kazantzaki', *Le Regard Cretois*, 21, 2000, 45-48.

184. «Πλευρές της συνέχειας της ελληνικής γλώσσας», στον τόμο: *Die Geschichte der hellenischen Sprache und Schrift, Η Ιστορία της ελληνικής γλώσσας και γραφής*, Πρακτικά του ομότιτλου Συνεδρίου, Ohlstadt / Oberbayern, 3 - 6 Οκτωβρίου 1996, Altenburg 1998, σσ. 49-61 και σσ. 62-65 (συζήτηση). Βλ. ακόμα τις παρεμβάσεις στην εισήγηση G. Neumann, σ. 42 (γερμανικά) και τη συμβολή στη Round Table Diskussion I.: «Indo-europäer: Theorien und Fakten» (= «Ινδοευρωπαίοι: θεωρίες και δεδομένα»), σσ. 261-262, 271 (στη γερμανική γλώσσα). = «Η συγχρονική και διαχρονική διάσταση στη γλώσσα», στον τόμο: *Σεμινάριο 19 της Πανελληνίας Ένωσης Φιλολόγων. Αφιέρωμα στη Μνήμη του Αριστόξενου Σκιαδά*, Αθήνα 1998, σσ. 41-55.

185. «Ο ρόλος του λεξικογράφου σήμερα», Εφημ. *Η Καθημερινή*, 29. 5. 1998, σ. 2.
186. «Ηλεκτρονική λεξικογραφία», *Λογοπλοήγηση*, 4, 1998, 30-37.
187. «Οι ξενισμοί ως γλωσσικό στερεότυπο». Δημοσιεύτηκε με τον τίτλο: «Πόσο κινδυνεύει η ελληνική γλώσσα;», *Ρεύματα*, 2 (Οκτώβριος - Νοέμβριος 1998), 194-217.
188. «Ποίηση και διάλεκτος. Ο ρόλος της διαλέκτου στη σύγχρονη κυπριακή ποίηση», στον τόμο: Α. Chatzisavvas (επιμ.), *Chypre et l' Europe*, Actes 1998, Collection Lapithos, Besançon 1998: Éditions Praxandre, σσ. 304-326.
- Α. Χριστοδουλίδου, «Ο ρόλος της κυπριακής διαλέκτου στην ποίηση», *Νεοελληνική διαλεκτολογία*, 5, 2008, σς 619, σημ. 1, 630.
189. «Το καρπαθιακό ιδίωμα στην κωμωδία του Σωτηρίου Καρτέσιου 'Ο Καρπάθιος', (1862)», 8ο Πολιτιστικό Συμπόσιο της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών Δωδεκανήσου, Κάρπαθος, 19-22.8.1993, *Δωδεκανησιακά Χρονικά*, 16, 1998 [1999], 377-391
190. Βιβλιοκρισία: Μιχ. Τρούλη, *Ρέθυμνο. Ιστορία - Περιήγηση - Σύγχρονη ζωή*, Ρέθυμνο 1998: Εκδόσεις Μίτος, σσ. 256, Εφημ. *Ελευθερία*, 18-19 Ιουλίου 1998 (αριθμ. φ. 252), σ. 14. Εφημ. *Πατρίς* Ηρακλείου, = *Ελλωτία*, 7, 1998, 387-391.
191. Βιβλιοκρισία: Γ. Μπαμπινιώτη, *Λεξικό της Νέας Ελληνικής γλώσσας*, Αθήνα 1998: Κέντρο Λεξικολογίας, σσ. 2064, *Η Λέξη*, τεύχ. 145-146 (Μάιος - Αύγουστος 1998), σσ. 445-448. Και σε συντομευμένη μορφή: *Λογοπλοήγηση*, 4, 1998, 49-50.

1999

192. *Νεοελληνικός λόγος. Μελέτες για τη γλώσσα, τη λογοτεχνία και το ύφος*, Αθήνα 1992: Εκδόσεις Νεφέλη. 2η έκδοση, βελτιωμένη και επαυξημένη, Αθήνα 1997: Τελέθριον. 3^η έκδοση με προσθήκες και βελτιώσεις, Αθήνα 1999: Κ. Τσιβεριώτης.
193. Εποπτεία της Ομάδας Σύνταξης του βιβλίου: *Αξιολόγηση των μαθητών της Β' Λυκείου στη Νεοελληνική Γλώσσα (Έκφραση - Έκθεση)*, τεύχ. Β', Αθήνα 1999: Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας.
194. «Η νεοελληνική γραμματική στα πλαίσια της δίγλωσσης εκπαίδευσης», στον τόμο: Μιχ. Δαμανάκης - Θ. Μιχελακάκη (επιμ.), *Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό, Πρακτικά Πανελληνίου - Πανομογενειακού Συνεδρίου*, Ρέθυμνο, 26-28 Ιουνίου 1998, Ρέθυμνο 1999, σσ. 369-382.
195. «Η γλώσσα κορυφαίων εκπροσώπων της νεοελληνικής λογοτεχνίας», στον τόμο: *Η Ελληνική μια πάντοτε σύγχρονη γλώσσα - Greek always a modern language*, Αθήνα 1999: Υπουργείο Πολιτισμού, σσ. 41-55. Αυτ. αγγλική μετάφραση της Alexandra Doumas, «The language of pre-eminent representatives of Modern Greek literature».
196. *Η ελληνιστική Κοινή*, στο συλλογικό τόμο Μ. Ζ. Κοπιδάκης (επιμ.), *Ιστορία της Ελληνικής γλώσσας*, Αθήνα 1999: Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο. Συγγραφή των κεφαλαίων: «Γένεση και πηγές της Κοινής» (σσ. 94-95). «Κοινή και

διάλεκτου» (96-97). «Φωνολογία και μορφολογία» (98-99). «Συντακτικές καινοτομίες της Κοινής» (100-101). «Το λεξιλόγιο της Κοινής» (102-103).

- Κρ. - Μν.: Εφημ. *Τα Νέα*, 27.9.1999, Πανόραμα, σσ. 3-6.

- Εφημ. *Η Καθημερινή*, Αφιέρωμα: *Η ελληνική γλώσσα*, Επτά Ημέρες, 3.10.1999, σ. 12.

197. «Η ερασμική προφορά», στο συλλογικό τόμο: Μ. Ζ. Κοπιδάκης (επιμ.), *Ιστορία της Ελληνικής γλώσσας*, Αθήνα 1999: Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, σσ. 124-125.

198. «Βυζαντινά λεξικά και γραμματικές», στο συλλογικό τόμο: Μ. Ζ. Κοπιδάκης (επιμ.), *Ιστορία της Ελληνικής γλώσσας*, Αθήνα 1999: Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, σσ.168-169.

199. «Αναφορά στο γλωσσικό έργο της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών», *Εορτασμός 70ετηρίδας Ε.Π.Μ., Εγκαίνια Μουσείου του Ποντιακού Ελληνισμού* (15 Φεβρουαρίου 1998), Αθήνα 1999, 19-25.

200. «Η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης των μαθητών», Εφημ. *Τα Νέα*, 5 Ιανουαρίου 1999, σ. 16.

201. Προλογικό σημείωμα στο έργο της Ευρυδίκης Περικλέους - Παπαδοπούλου, *Ανακάλημαν. Τα ποιητάρικα. Ποίηση στην κυπριακή διάλεκτο*, Αθήνα 1999: Νεφέλη, σσ. 5-6. = Εφημ. *Η Σημερινή* (Κύπρου), 30 Οκτωβρίου 1999, σ. 30.

202. Βιβλιοκρισία: «Δύο σημαντικές εκδόσεις του Πανεπιστημίου Αθηνών για τη νέα ελληνική γλώσσα», *Αθηνά*, 13, 1999, 6-7. [Πρόκειται για τα ακόλουθα δύο βιβλία: 1. Σ. Παπαευθυμίου - Λύτρα (συντονίστρια), σε συνεργασία με: Π. Κοντό, Α. Μόζερ, Αικ. Μπακάκου - Ορφανού και Δ. Χειλά - Μαρκοπούλου: *Αναλυτικό πρόγραμμα για τη διδασκαλία της νέας Ελληνικής ως ξένης γλώσσας σε ενήλικους*, (Επίπεδα 1 και 2: Εισαγωγικό και βασικό), Αθήνα 1998. 2. Δ. Θεοφανοπούλου - Κοντού (συντονίστρια), σε συνεργασία με: Γ. Κατσιμαλή, Α. Μόζερ, Β. Νικηφορίδου και Δ. Χειλά - Μαρκοπούλου: *Θέματα νεοελληνικής σύνταξης. Θεωρία - Ασκήσεις*, Αθήνα 1998].

203. Βιβλιοκρισία: D. Holton, P. Mackridge and Ir. Philippaki - Warburton, *Greek. A Comprehensive Grammar of Modern Language*, London 1999: Routledge, σσ. 520. (Α΄ έκδοση, 1997), *Νέα Εστία*, τόμ. 145, τεύχ. 1712 (Μάιος 1999), 515-520.

204. Προλογικό σημείωμα στο έργο του Δημ. Θεοδοσάκη, *Τα τραγούδια της παράδοσης*, Ηράκλειο 1999, σσ. 7-8.

2000

205. Επιμέλεια του έργου του Α.Β. Ξανθινάκη, *Λεξικό ερμηνευτικό και ετυμολογικό του δυτικοκρητικού γλωσσικού ιδιώματος*, Ηράκλειο 2000: Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης. [Βλ.: «Πρόλογος του επιμελητή», σσ. 11-13].

206. «Ο Ελύτης της Κρήτης», στον τόμο: Γιώργος και Ηρώ Σγουράκη (επιμ.), *Κρητικό Ημερολόγιο 2000*, χρόνος Α΄, Αθήνα 2000, 313-322.

207. «Γλωσσική διδασκαλία και κριτική σκέψη», *Παιδαγωγικός λόγος*, 3, 2000, 47-61.

- Κρ.: *Δελτίο Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας*, 19, 2001, 20.

208. «Προβλήματα κατηγοριοποίησης και ηλεκτρονικής καταχώρισης των τοπωνυμίων», *Πρακτικά του Διήμερου Επιστημονικού Συνεδρίου «Τα κρητικά τοπωνύμια»*, Ρέθυμνο, 6-7 Νοεμβρίου 1998, 2 τόμοι, Ρέθυμνο 2000. Βλ. τόμ. Β΄, σσ. 337-355. [Βλ. αυτ., τόμ. Α΄, σσ. 17-18: «Προσφώνηση του Προέδρου της Οργανωτικής Επιτροπής» [Χρ. Χαραλαμπίκη], σσ. 17-18 και τόμ. Β΄, σσ. 377-380: «Σύντομος απολογισμός των εργασιών του Συνεδρίου»].

209. «Γλωσσολογία»: Άρθρο στη σειρά: *Γεγονότα και επιτεύγματα του αιώνα που τελειώνει. Ο εκπληκτικός 20ός αιώνας, 7 Μέρες TV*, τεύχ. 513, 1-7 Ιανουαρίου 2000, σ. 23.

210. Βιβλιοκρισία: Γ. Μπαμπινιώτη, *Ελληνική γλώσσα. Παρελθόν, παρόν, μέλλον*, Αθήνα 1994: Gutenberg, σσ. 504, *Γλωσσολογία*, 11-12, 2000, 366-374.

211. Βιβλιοκρισία: Δ. Ε. Τομπαΐδη, *Μελετήματα ποντιακής διαλέκτου*, Θεσσαλονίκη 1966: Κώδικας, σσ. 270, *Γλωσσολογία*, 11-12, 2000, 389-392.

212. Βιβλιοκρισία: Herrmann Broch, *Βιργιλίου θάνατος. Μετάφραση - Επίλογος: Γιώργος Κεντρωτής*, Αθήνα 2000: Gutenberg, *Θέματα λογοτεχνίας*, τεύχ. 15, 2000, 199-203.

213. Πρόλογος στο βιβλίο του Ανδρέα Στ. Παπασταύρου, *Διαλεκτικές παρεμβάσεις στο γραπτό λόγο των σύγχρονων Κυπρίων Ελλήνων*, Διδ. Διατριβή, Λευκωσία 2000, σσ. IX-XII.

214. Προλογικό σημείωμα στο βιβλίο της Β. Τριάρχη - Herrmann, *Η διγλωσσία στην παιδική ηλικία. Μια ψυχολογική προσέγγιση*, Αθήνα 2000: Gutenberg, σσ. 13-14.

215. Προλογικό σημείωμα στην ποιητική συλλογή της Ρένας Μανουσάκη – Τακάκη, *Το τέταρτο άλλοθι*, Αθήνα 2000: Εκδόσεις Όμβρος, σ. 9.

2001

216. *Κρητολογικά μελετήματα: Γλώσσα, Λογοτεχνία Πολιτισμός*, Ηράκλειο 2001: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης. [Συγκεντρωτικός τόμος στον οποίο περιλαμβάνονται σε αναθεωρημένη μορφή τα δημοσιεύματα αριθμ. 23, 63, 85, 128, 181, 214, 47, 114, 125, 96, 138, 115, 182, 98, 149, 16, 24, 31, 87, 190 και 109, 183, 150, 110, 205].

Βιβλιοκρισίες:

- *L' Italia Dialectale*, 62, 2001, 181-185: D. Minniti-Gonias.

- *Ουτοπία*, τεύχ. 51 (Σεπτ.-Οκτ.) 2002, 191-193: Μπ. Δερμιτζάκης

- *Τα Εκπαιδευτικά*, τεύχ. 63-64, 2002, 205: Μιχ. Γρυντάκης.

- *Κρητολογικά Γράμματα*, 18, 2002-2003, 361-363: Μιχ. Τρούλης.

217. «Προλεγόμενα σε ένα ετυμολογικό λεξικό της κρητικής διαλέκτου», *Πεπραγμένα του Η΄ Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, Ηράκλειο, 9-14 Σεπτεμβρίου 1996, τόμ. Γ2, Ηράκλειο 2001, 241-254.

218. «Εκπαίδευση και γλωσσική ποικιλία στην Ευρώπη», στον τόμο: *Γλωσσική εκπαίδευση στην κοινωνία της Πληροφορίας*, Πρακτικά Ημερίδας, Αθήνα 24. 10. 2001, Αθήνα 2001: Ευρωπαϊκό Έτος Γλωσσών, Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου, σε συνεργασία με το ΥΠ.Ε.Π.Θ., σσ. 41-53.
219. «Προτάσεις για την εκλογίκευση του ορθογραφικού μας συστήματος», Πρακτικά 4^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας, Λευκωσία, 17-19 Σεπτεμβρίου 1999, Θεσσαλονίκη 2001: University Studio Press, σσ. 455-461.
220. «Ορθογραφικά προβλήματα της Νεοελληνικής», *Μέντορας*, 4, 2001, 185-202. [Ειδικό τεύχος: Η ελληνική γλώσσα στον 21^ο αιώνα].
- Κρ.: *Δελτίο Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας*, 20, 2002, 38.
- Βασ. Οικονομίδης, *Το δεκτικό λεξιλόγιο παιδιών ηλικίας 5,5-6,5 ετών*, Αθήνα 2003: Γρηγόρης, σ. 298.
221. «Η γλώσσα του Παπαδιαμάντη και η σημερινή γλωσσική πραγματικότητα», *Η λέξη*, τεύχ. 162, 2001, 231-239. [Αφιέρωμα στον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη].
222. «Η γλώσσα και το ύφος του Γιώργου Σεφέρη», στον τόμο: Ευγ. Λαγουδάκη (επιμ.), *Γιώργος Σεφέρης*, Πολιτιστικό Διήμερο, Νοέμβριος 2000, Ηράκλειο 2001: Ηράκλεια Πρωτοβουλία, σσ. 29-38.
223. «Ο κυπριακός ελληνισμός και η γλώσσα του». Παρουσίαση των γλωσσικών μελετών που συμπεριλαμβάνονται στον τόμο: *Κυπριακός ελληνισμός. Σημερινή πραγματικότητα και μέλλον*, Αθήνα 1999: Συντονιστικό Κέντρο Ελληνισμού, *Θαλλώ*, 12, 2001, 177-182.
224. Βιβλιογραφικά / New Publications. Επιμέλεια, σε συνεργασία με τους Ν. Λαβίδα και Ουρ. Σινοπούλου – Παυλάτου, *Γλωσσολογία*, 13, 2001, 219-230.
225. Βιβλιοπαρουσίαση: Εμμανουήλ Κριαρά, *Λεξικό της μεσαιωνικής ελληνικής δημόδους γραμματείας*, Αφιέρωμα στον Καθηγητή Εμμανουήλ Κριαρά, *Η Καθημερινή*, Κυριακή 11.3.2001, σ. 57.
- Μν.: Χ. Μπαμπούνης, «Ο καθηγητής Εμμ. Κριαράς και η Μήλος», *Αλή*, Τιμητικό αφιέρωμα στον καθηγητή Εμμανουήλ Γ. Κριαρά, Αθήνα 2004, 96
226. Βιβλιοκρισία: Άντα Κατσίκη - Γκίβαλου, *Φιλολογικές διαδρομές Β΄*, Αθήνα 2000: Πατάκης, *Η λέξη*, τεύχ. 164-165, 593-595.
227. Βιβλιοκρισία: Franz K. Stanzel, *Θεωρία της αφήγησης. Μετάφραση Κυριακή Χρυσομάλλη - Henrich*, Θεσσαλονίκη 1999: University Studio Press, *Πόρφυρας*, τεύχ. 99, 134-137.
- Μν.: Σταυρούλα Τσούπρου, «Μια ζωντανή θεωρία», Εφημ. «Η Αυγή», 8.11.2009.
228. Βιβλιοκρισία: Έρασμος, *Διάλογος περί της ορθής προφοράς του λατινικού και του ελληνικού λόγου*. Εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Νίκος Πετρόχειλος, Αθήνα 2000: Πατάκης, *Το Βήμα*, Βιβλία, 7.1.2001, σ. στ 2, 12: «Ερασμικοί κατά Ροϊχλιανών».
229. Βιβλιοκρισία: Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης, *Καρπαθιακή λαογραφία. Όψεις του λαϊκού πολιτισμού*, Αθήνα 2001: Πνευματικό Κέντρο Δήμου Καρπάθου, *Καρπαθιακή*, αριθμ. φ. 408, Οκτώβριος 2001, σ. 2: «Γλώσσα και λαϊκός πολιτισμός της Καρπάθου». Το

κείμενο αυτό δημοσιεύτηκε με μικρές αποκλίσεις στην εφ. *Η Καθημερινή*, 27. 11. 2001, σ. 4: «Ο λαϊκός πολιτισμός της Καρπάθου».

230. Πρόλογος στο βιβλίο της Ελένης Σελλά - Μάζη, *Διγλωσσία και κοινωνία. Η κοινωνιογλωσσολογική πλευρά της διγλωσσίας. Η ελληνική πραγματικότητα*, Αθήνα 2001: Προσκήνιο, σσ. 11-12.

231. Προλογικό σημείωμα στο βιβλίο του Εμμανουήλ Ιωάν. Φαρσάρη, *Οι ξυλογλύπτες (νιταδώραι) Μέσα Λασιθίου Οροπεδίου Λασιθίου*, Ιεράπετρα 2001, σσ. 7-8.

2002

232. «Sextus Empiricus: His views on language and style», *Πρακτικά του 11^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Κλασικών Σπουδών (FIEC)*, Καβάλα, 24-30 Αυγούστου 1999, τόμ. Β', Αθήνα 2002, σσ. 231-243.

233. «Οδυσσέα Ελύτη: 'Παιδί με το γρατσουνισμένο γόνατο': Ερμηνευτική προσέγγιση», στον τόμο: *Ο Ελύτης στην εκπαίδευση. Ζητήματα ποιητικής - Διδακτικές προσεγγίσεις*, Πρακτικά 3^{ης} Επιστημονικής Συνάντησης, Αθήνα 14-15 Απριλίου 2000, Αθήνα 2002: Εκδόσεις της Σχολής Ι.Μ. Παναγιωτόπουλου, σσ. 69-78. [Βλ. και τις απαντήσεις σε σχετικά ερωτήματα, σσ. 270-271 και 274-275].

234. «Τα Αναλυτικά Προγράμματα του Ενιαίου Λυκείου και η διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας», *Φιλολογική*, τεύχ. 79 (Απρίλιος – Ιούνιος 2002), *Αφιέρωμα στη νεοελληνική γλώσσα*, σσ. 4-17.

- Μν.: Αγγ. Σακελλαρίου – Στ. Ευσταθιάδης, *Σύγκριση προγραμμάτων σπουδών*, Θεσσαλονίκη 2003: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, σ. 111.

- *Δελτίο Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας*, 21-22, 2004, 67.

235. «Γλωσσολογία και λαογραφία». Μια γόνιμη διεπιστημονική συνεργασία», στον τόμο: *Θητεία. Τιμητικό αφιέρωμα στον Καθηγητή Μ. Γ. Μερακλή*, Επιστ. επιμέλεια Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης, Αθήνα 2002: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, σσ. 747-756.

236. «Η γλώσσα της κρητικής μαντινάδας», στον τόμο: Κ. Δ. Μουτζούρης (επιμ.), *Πεπραγμένα Συνεδρίου «Η κρητική μαντινάδα»*, Κουνουπιδιανά Ακρωτηρίου, 4-5 Αυγούστου 2001, Ακρωτήρι 2002, σσ. 143-153.

237. «Τα επιφωνήματα της νέας Ελληνικής», *Πρακτικά του 5^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας*, Σορβόνη, 13-15 Σεπτεμβρίου 2001, Παρίσι 2002: L' Harmattan, τόμ. Ι, σσ. 123-126.

238. Βιβλιογραφικά / New Publications. Επιμέλεια, σε συνεργασία με τους Ν. Λαβίδα και Ουρ. Σινοπούλου – Παυλάτου, *Γλωσσολογία*, 14, 2002, 177-191.

239. «Η κριτική θεωρία της γλώσσας»: Δημήτριος Μαρκής, *Το τέλος της Σοφίας. Από τη μεταφυσική στην κοινωνική θεωρία*, Αθήνα 1999: Στάχυ, *Φιλοσοφία και Παιδεία*, τεύχ. 24, 2002, 20-22.

240. Βιβλιοκρισία: Hans Eideneier, *Von Rhapsodie zu Rap. Aspekte der griechischen Sprachgeschichte von Homer bis heute*, Tübingen 1999: Gunter Narr Verlag, *Γλωσσολογία*, 14, 2002, 157-164.

241. Βιβλιοκρισία: «Μια νέα πρόταση – πρόκληση για την περιγραφή και ανάλυση της νέας Ελληνικής: Η Γραμματική Χρ. Κλαίρη – Γ. Μπαμπινιώτη», *Μέντορας*, τεύχ. 5, 2002, 198-212.

242. Βιβλιοκρισία: Άντα Κατσίκη - Γκίβαλου (επιμ.), *Με λογισμό και μ' όνειρο*. Ανθολόγιο λογοτεχνικών κειμένων. Ε' & ΣΤ' τάξη Δημοτικού, Αθήνα 2001: Οργανισμός Εκδόσεως Σχολικών Βιβλίων, *Μέντορας*, τεύχ. 6, 2002, 152-154.

243. Προλογικό σημείωμα στο βιβλίο του Ηρακλή Εμμ. Καλλέργη, *Διαδρομές στη νεοελληνική ποίηση*, Αθήνα 2002: Καστανιώτης, σσ. 9-12.

244. «Στη μνήμη της Σάντης Σάββα», στον τόμο: *40 χρόνια Ελληνογερμανική Αγωγή, 1961-2001*, Αθήνα 2002, σ. 127. Βλ. και σ. 211.

2003

245. «Modern Greek archaisms reconsidered», στον τόμο: A. Piltz – J. Akujärvi – V. Sabatakakis - K. Blomqvist - G. Walser - L. Nordgren (εκδ.), *For Particular Reasons. Studies in honour of Jerker Blomqvist*, Lund 2003: Nordic Academic Press, σσ. 71-84.

246. «Το Ιστορικό Λεξικό της Ακαδημίας Αθηνών», Διεθνής Ημερίδα του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας με θέμα: *Η λεξικογραφία της αρχαίας, μεσαιωνικής και νέας ελληνικής γραμματείας*, The Lexicography of ancient, medieval and modern Greek literature, Θεσσαλονίκη, 9 Νοεμβρίου 1997, Επιστ. επιμ. I.N. Καζάζης, Θεσσαλονίκη 2003, σσ. 99-109. Και αγγλική μετάφραση του Chris Markham, 'The Historical Dictionary of Athens Academy', σσ. 207-219.

247. «Η Νέα Ελληνική ως δεύτερη και ξένη γλώσσα: Προβλήματα, στόχοι και προοπτικές ενός νέου επιστημονικού κλάδου», Πρακτικά του Α' Διεθνούς Συνεδρίου για τη διδασκαλία της νέας ελληνικής ως ξένης γλώσσας, Αθήνα 25-26 Σεπτεμβρίου 2000, Αθήνα 2003: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Φιλοσοφική Σχολή, Διατμηματικό Πρόγραμμα Διδασκαλίας της Νέας Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας, σσ. 555-580. Αναδημοσίευση με μικρές αλλαγές και με τίτλο: «Η Διδασκαλία της νέας Ελληνικής ως δεύτερης και ξένης γλώσσας» στον τόμο: υπεύθ. Έκδοσης: Π. Μπικάκης-Σοφία Μουστεράκη), *Αιέν*, Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου: *Η Συμβολή της ελληνικής γλώσσας στο ευρωπαϊκό και παγκόσμιο γίνεσθαι*, Ηράκλειο, 15-17 Οκτωβρίου 2001, Ηράκλειο 2008, σσ. 427-453.

248. Καζαντζάκης, ο επιφωνηματικός», στον τόμο: *Το μυθιστορηματικό έργο του Νίκου Καζαντζάκη*, Συμπόσιο που διοργανώθηκε από τη Διεθνή Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, Ελληνικό Τμήμα, 8 και 9 Δεκεμβρίου 2001, Αθήνα 2003, 55-64. Αποσπάσματα της μελέτης με τίτλο: «Η αποθέωση της προφορικότητας στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη: Η χρήση των επιφωνημάτων» δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό *Ομπρέλα*, τεύχ. 77 (Ιούν.-Αύγ. 2007), 32-37.

249. Διγλωσσία και γλωσσικό ζήτημα», στον τόμο: Δ. Θεοφανοπούλου – Κοντού, Χ. Λασκαράτου, Μ. Σηφιανού, Μ. Γεωργιαφέντης, Β. Σπυρόπουλος (επιμ. εκδ.), *Σύγχρονες τάσεις στην ελληνική γλωσσολογία*. Μελέτες αφιερωμένες στην Ειρήνη Φιλιππάκη - Warburton, Αθήνα 2003: Πατάκης, σσ. 40-59.
250. «Κινδυνεύει πραγματικά η ελληνική γλώσσα;. Η έννοια της γλωσσικής παρακμής», στον τόμο: Εύα Αυλίδου (επιμ.), *Το μέλλον της ελληνικής γλώσσας*, Αθήνα 2003: Αρχέτυπο, σσ. 165-183. [Βλ. και σ. 316: Λίγα λόγια για τους συγγραφείς].
251. «Παρατηρήσεις στο τοπωνυμικό της Καρπάθου», *Πρακτικά του Β' Διεθνούς Συνεδρίου Καρπαθιακής Λαογραφίας* (Κάρπαθος, 26-29 Σεπτεμβρίου 2001), Αθήνα 2003, 677-690.
252. «Η προφορικότητα του λαϊκού θεάτρου», *Πρακτικά Α' Διεθνούς Συνάντησης Λαϊκού Θεάτρου*, Ζάκυνθος, 27-29 Σεπτεμβρίου 2002, Ζάκυνθος 2003: Υπουργείο Πολιτισμού, Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, Δήμος Ζακυνθίων, σσ. 41-46.
253. «Το Λεξικό της μεσαιωνικής ελληνικής δημόδους γραμματείας του Εμμανουήλ Κριαρά και η Επιτομή του», στον τόμο του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας *Η Ελληνική γλώσσα και η Ιστορία της – La langue Grecque et son Histoire*, Αθήνα - Θεσσαλονίκη 2003, σσ. 59-70. Βλ. Και τη συντομευμένη μετάφραση: J. Bar, «Le Dictionnaire de la littérature populaire Grecque médiévale d' Emmanuel Kriaras et son Abrégé», σσ. 123-128.
254. «Ο Νίκος Καζαντζάκης ως φιλόσοφος της γλώσσας», Εφημ. *Κρητικός λόγος* [Παλαιού Φαλήρου], Οκτώβριος 2003, σ. 4
255. Επιμέλεια (με τον Γιάννη Αναστασίου) του βιβλίου του Francisco Adrados, *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας. Από τις απαρχές ως τις μέρες μας*, Μετάφραση: Alicia Villar Lecumberri, Αθήνα 2003: Εκδόσεις Παπαδήμα, σσ. 567.
256. Βιβλιοπαρουσίαση: Θόδωρος Γραμματάς, *Το ελληνικό θέατρο στον 20ό αιώνα. Πολιτισμικά πρότυπα και πρωτοτυπία*, 2 τόμοι, Αθήνα 2002: Εξάντας, *Θέματα λογοτεχνίας*, τεύχ. 23 (Μάιος – Αύγουστος 2003), 181-188.
257. Βιβλιοπαρουσίαση: «Η οδυνηρή αφθονία της ζωής». Marianne Delamotte, *Oh! Fier monde nouveau*, *Γενναίος κόσμος νέος*, μετάφραση από τα Γαλλικά Λίνα Κάσδαγλη, σχέδια Αλέκος Φασιανός, Αθήνα 2002: Το Ροδακίό, *Ποίηση*, 22, 2003, 365-370.
258. Βιβλιοπαρουσίαση: Γιούλα Μυλωνάκου – Σαϊτάκη, 1. *Προσεγγίσεις στη θεωρία της λογοτεχνίας. Διδακτικές προτάσεις για το Γυμνάσιο, Λύκειο και ΤΕΕ*. (Σύμφωνα με τις νέες εκδόσεις των βιβλίων), Αθήνα 2002: Εκδόσεις Φυτράκη. 2. *Η αφηγηματολογία στο Δημοτικό*. Ανάγνωση 20 λογοτεχνικών κειμένων από το βιβλίο «Η γλώσσα μου» της Ε' και ΣΤ' τάξης, Αθήνα 2002: Εκδόσεις Φυτράκη, *Θαλλώ*, 14, 2003, 219-225.

259. Βιβλιοπαρουσίαση: Γιάννης Α. Φίλης, *Το στρατόπεδο*, Μυθιστόρημα, Αθήνα 2000: Ελληνικά Γράμματα, *Θέματα λογοτεχνίας*, τεύχ. 23 (Μάιος – Αύγουστος 2003), 202-207.

260. Βιβλιοκρισία: Αλέξανδρος Κ. Παπαδερός, *Έλλην λόγος*, Β΄ έκδοση αναθεωρημένη - εμπλουτισμένη, Χανιά 2001: Εκδόσεις Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης, *Θαλλώ*, 14, 2003, 227-230.

261. Βιβλιοκρισία: Ευρυδίκη Περικλέους - Παπαδοπούλου, *Το άλλο μισό του ουρανού*, Πρόγραμμα του Θεάτρου Νέα Σκηνή του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου, Λευκωσία 2003, σ. 10.

262. «Προλογικό σημείωμα» στο έργο του Ανδρέα Στ. Παπασταύρου, *Μορφές της προφορικής Ελληνικής στα νηπιαγωγεία μας*, Λάρνακα 2003: Intercollege, σ. 11.

263. Geleitwort στο βιβλίο της Fr. Batsalia, *Sprachvarietäten*, Athen 2003: Praxis, σσ. 2-3.

264. «Το τελευταίο αντί στον καθηγητή Γιώργο Αμαργιανάκη», Εφημ. *Ιεράπετρα 21^{ος} αιών*, 31.7.2003, αριθμ. φ. 290, σ. 14.

265. «Ο αρχέγονος μύθος της Κρήτης», Εφημ. *Μίτος*, Κυριακή 7 Δεκεμβρίου 2003, αριθμ. φ. 1, Άρθρα, σ. 11.

266. «Η συμβολή της κρητικής διαλέκτου στη διαμόρφωση της νεοελληνικής λογοτεχνικής γλώσσας», Εφημ. *Μίτος*, Κυριακή 21 Δεκεμβρίου 2003, αριθμ. φ. 3, Πολιτισμός - Κρητοδρόμιο, σ. 11/67.

2004

267. *Languages and Adult Education*, Chapter editors: Ch. Charalambakis - Margrit Wetter (Italy). Βλ. το σχετικό CD και την ιστοσελίδα: <http://www.qub.ac.ul/alpine>

268. 'Language learning as a key to other cultures', *The ALPINE (Adults Learning & Participating in Education) Manual of Good Practice*, Βλ. το σχετικό CD και την ιστοσελίδα: <http://www.qub.ac.ul/alpine>

269. 'Foreign language teaching to adults: the case of Greece', *The ALPINE (Adults Learning & Participating in Education) Manual of Good Practice*, Βλ. το σχετικό CD και την ιστοσελίδα: <http://www.qub.ac.ul/alpine>

270. «Διαπολιτισμική επικοινωνία και γλωσσικά στερεότυπα», *Πρακτικά Ημερίδας προς τιμήν του Παναγιώτη Κοντού*, Αθήνα 3 Νοεμβρίου 2003, *Γλωσσολογία*, 15, 2003 [2004], 129-173.

- Μν.: *Δελτίο Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας* 24/25, 2006, 203.

271. «Χαιρετισμός του Διευθυντή του Τομέα Γλωσσολογίας [Χρ. Χαραλαμπίκη]», *Πρακτικά Ημερίδας προς τιμήν του Παναγιώτη Κοντού*, Αθήνα 3 Νοεμβρίου 2003, *Γλωσσολογία*, 15, 2003 [2004], 21-22.

272. Βιβλιογραφικά / New Publications. Επιμέλεια, σε συνεργασία με τους Ν. Λαβίδα και Ουρ. Σινοπούλου – Παυλάτου, *Γλωσσολογία*, 15, 2003 [2004], 177-188.
273. «Προβλήματα ισοδυναμίας στη νεοελληνική επιστημονική ορολογία», *Πρακτικά του 6^{ου} Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας*, 6th International Conference of Greek Linguistics, Ρέθυμνο, 18-21 Σεπτεμβρίου 2003. Βλ. το σχετικό CD-rom που εξέδωσε το Εργαστήριο Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης.
274. «Το γλωσσικό ιδίωμα του Νομού Ηρακλείου», στον τόμο: Ν. Μ. Γιγουρτάκης (επιμ.), *Το Ηράκλειο και η περιοχή του. Διαδρομή στο χρόνο. Ιστορία, αρχαιολογία, λογοτεχνία, κοινωνία*. Heraklion and its area. A journey through time. History, archaeology, literature, society, Ηράκλειο 2004: Κέντρο Κρητικής Λογοτεχνίας – Γενική Γραμματεία Ολυμπιακών Αγώνων, σσ. 601-633.
275. «Το έργο του Άνθιμου Παπαδόπουλου στο ‘Κέντρον Συντάξεως του Ιστορικού Λεξικού της Νέας Ελληνικής Γλώσσης’», *Πρακτικά της Ημερίδας που διοργάνωσε η Επιτροπή Ποντιακών Μελετών για τον Άνθιμο Παπαδόπουλο*, Αθήνα, 23 Νοεμβρίου 2002, *Αρχαίον Πόντου*, 50, 2003-2004 [2004], 19-26.
276. «Η συμβολή του ‘Συλλόγου προς διάδοσιν Ωφελίμων Βιβλίων’ στη μελέτη της ελληνικής γλώσσας», *Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου του ΣΩΒ* (με την ευκαιρία της συμπλήρωσης εκατό χρόνων από την ίδρυση του Συλλόγου, 1899-1999), Αθήνα, 9-11 Δεκεμβρίου 1999, *Η Μελέτη*, τόμος Α΄, Περίοδος Β΄, 2004, 264-274.
277. «Παρατηρήσεις στη γλώσσα του Γεωργίου Δροσίνη», *Πρακτικά του Συνεδρίου του ΣΩΒ: Γεώργιος Δροσίνης. Πενήντα χρόνια από τον θάνατό του*, Αθήνα, 7-9 Ιουνίου 2001, *Η Μελέτη*, τόμος Β΄, Περίοδος Β΄, 2004, 240-260.
278. «Η νεολογική δεινότητα του Κωστή Παλαμά», *Θέματα λογοτεχνίας*, Αφιέρωμα στον Κωστή Παλαμά, τεύχ. 25 (Ιανουάριος – Απρίλιος 2004), 4-15. *Πρακτικά του Β΄ Διεθνούς Συνεδρίου: Κωστής Παλαμάς. Εξήντα χρόνια από το θάνατό του (1943-2003)*, τόμος Α΄, Αθήνα 2006, 221-237.
279. «Η γλώσσα του Παύλου Μάτεσι: Ματιές στο θεατρικό του έργο», *Θέματα λογοτεχνίας*, Αφιέρωμα στον Παύλο Μάτεσι, τεύχ. 25 (Ιανουάριος – Απρίλιος 2004), 71-78.
280. «Λεπτοφρείς υφάνσεις λόγου: Ματιές στην τέχνη και την τεχνική της ποίησης του Μανόλη Πρατικάκη», *Εντευκτήριο*, τεύχ. 66 (Ιούλιος – Σεπτέμβριος 2004), σσ. 82-88.
281. «Η διγλωσσία και η πολυγλωσσία στην ποίηση», στον τόμο: Άντα Κατσίκη – Γκίβαλου (επιμ.), *Η λογοτεχνία σήμερα. Όψεις, αναθεωρήσεις, προοπτικές*, *Πρακτικά Γ΄ Πανελληνίου Συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή*, Αθήνα 29, 30 Νοεμβρίου – 1 Δεκεμβρίου 2002, Αθήνα 2004: Ελληνικά Γράμματα, σσ. 275-281.
282. «Η λαϊκότητα και η προφορικότητα στην κοινωνία του θεάματος», *Πρακτικά Β΄ Διεθνούς Συνάντησης Λαϊκού Θεάτρου*, Ζάκυνθος 21-23 Νοεμβρίου 2003, Ζάκυνθος 2004: Υπουργείο Πολιτισμού, Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, Δήμος Ζακυνθίων, σσ. 25-32.

283. Επιμέλεια του βιβλίου του N. Chomsky, *Για τη φύση και τη γλώσσα*, Μετάφραση: Γ. Κοτζόγλου, Αθήνα, 2004: Εκδόσεις Παπαδήμα, σσ. 303.
- Μν.: *Γλωσσολογία*, 16, 2004-2005, 250.

284. Επιμέλεια του βιβλίου του H. Eideneier, *Όψεις της Ιστορίας της ελληνικής γλώσσας από τον Όμηρο έως σήμερα. Από τη Ραψωδία στο Ραπ*, Μετάφραση: Ευαγγελία Θωμαδάκη, Αθήνα 2004: Εκδόσεις Παπαδήμα, σσ. 287.
- Μν.: *Γλωσσολογία*, 16, 2004-2005, 251.

285. «Προλογικό σημείωμα» στο βιβλίο του N. Chomsky, *Για τη φύση και τη γλώσσα*, Αθήνα 2004: Εκδόσεις Παπαδήμα, σσ. 9-12.

286. «Ο Γιάννης Ψυχάρης και το γλωσσικό ζήτημα», Εφημ. *Πολίτης* (Χίου), *Ένθετο*, Ειδική έκδοση, *Αφιέρωμα στον Ψυχάρη*, τεύχ. 3 [Ιούλιος 2004], σ. 15.

287. Χαιρετισμός στην εκδήλωση προς τιμή του Καθηγητή Εμμ. Κριαρά, Μήλος, 20 Απριλίου 2002, στον τόμο: *Αλκή*, Τιμητικό αφιέρωμα στον καθηγητή Εμμανουήλ Γ. Κριαρά, Αθήνα 2004: Δήμος Μήλου - Εκδόσεις Παπαζήση, σσ. 61-63.

288. «Παναγιώτης Κοντός, Χαιρετισμός», στο τεύχος: *Στον Παναγιώτη Κοντό με αγάπη...*, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Φιλολογίας, Αθήνα 2004, σσ. 27-28.

289. «Λαϊκός πολιτισμός. Θησαυροί του λαού μας». Βιβλιοκρισία του έργου του Μηνά Αλ. Αλεξιάδη, *Δωδεκάνησα. Λαϊκός πολιτισμός*, Αθήνα 2003, *Το Βήμα της Κυριακής*, 18.1.2004, Βιβλία, σ. 8.46. Αναδημοσίευση: *Καρπαθιακή Ηχώ*, 39, 2003 [2004], σ. 32.

290. «Προλογικό σημείωμα» στο βιβλίο του Δημ. Γουλέ, *Οστεοπόρωση στην κλινική πράξη*, Αθήνα 2004, σσ. 8-9.

291. «Ένα χρόνο χωρίς τον Αλέκο Παπαϊωάννου», Εφημ. *Ιεράπετρα* 21^{ος} αιών, 13.5.2004, αριθμ. φ. 327, σ. 4 και Εφημ. *Διέξοδος*, 9.6.2004, αριθμ. φ. 283, σ. 10.

292. «Δεν συμμερίζομαι την κινδυνολογία για την παρακμή της γλώσσας μας», Συνέντευξη στον δημοσιογράφο Σπύρο Λούπη, Εφημ. *Ρεθεμνιώτικα Νέα*, 5.10.2004, αριθμ. φ. 8.882, σ. 9. Βλ. και σ. 1.

2005

293. «Athens 2006 ISCA Workshop on Experimental Linguistics», σε συνεργασία με: A. Botinis, Marios Fourakis και Barbara Gawronska, *Proceedings, FONETIK 2005*, Department of Linguistics, Göteborg University, pp. 131-134.

294. «Η επίδραση των ευρωπαϊκών γλωσσών στη Νεοελληνική: Η περίπτωση των μεταφραστικών δανείων», Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών - Ευρωπαϊκό Έτος Γλωσσών 2001, *Γλώσσα και πολιτισμός*, Πρακτικά Συνεδρίου, Αθήνα 24-26 Μαΐου 2001, Αθήνα 2003 [2005], 127-136.

295. «Μεταγλωσσικοί λογισμοί και διαλογισμοί στην ποίηση του Αρχιεπισκόπου Αυστραλίας Στυλιανού», *Τνδικτος*, τεύχ. 19, 2005, 212-223.
296. Επιμέλεια τόμου: Μέλος της Εκδοτικής Επιτροπής του συλλογικού έργου: *Άνθη φιλίας*, Τιμητικό αφιέρωμα στον καθηγητή Κωνσταντίνο Μηνά, Αθήνα 2005: Διεθνές Κέντρο Λογοτεχνών και Μεταφραστών Ρόδου «Κύματα των τριών θαλασσών», σσ. 445. Βλ. «Πρόλογος Εκδοτικής Επιτροπής», σσ. 11-12.
297. «Ο Καζαντζάκης και η φιλοσοφία της γλώσσας», στον τόμο: *Άνθη φιλίας*, Τιμητικό αφιέρωμα στον καθηγητή Κωνσταντίνο Μηνά, Αθήνα 2005: Διεθνές Κέντρο Λογοτεχνών και Μεταφραστών Ρόδου «Κύματα των τριών θαλασσών», σσ. 85-94. Αποσπάσματα της μελέτης δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό *Ελευθεροπαγγελματίας ιατρός*, τεύχ. 15, Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2006, σσ. 48-49.
- Κρ.-Μν.: Γ. Παπαντωνάκης, αυτ., σσ. 35-36.
298. «Ο Δημήτρης Τομπαΐδης ως γλωσσολόγος», Εκδήλωση τιμής για τον ομότιμο καθηγητή Δημήτρη Τομπαΐδη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Παιδαγωγική Σχολή, Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Τομέας Γλώσσας και Ιστορίας, Θεσσαλονίκη 9 Νοεμβρίου 2004, στον τόμο: *Επίλεκτα και επίκαιρα*. Αφιερωματικός τόμος στον καθηγητή Δημήτρη Τομπαΐδη, Θεσσαλονίκη 2005, σσ. 13-21.
299. «Ο ρόλος του Λυκείου σήμερα», Πρακτικά του Πανελλήνιου Συνεδρίου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με Θέμα: «Σύνδεση δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Εισαγωγικές εξετάσεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, Βόλος 18-20 Μαρτίου 2005, σσ. 86-91.
300. «Η κινδυνολογία για τη νεοελληνική γλώσσα», Τέταρτο μάτι, Περιοδική έκδοση του 4οθ Εσπερινού ΤΕΕ Ηρακλείου Κρήτης, τεύχ. 1, Αφιέρωμα για τη γλώσσα, σσ. 4. Και σε ηλεκτρονική μορφή: <http://4mati.blogspot.com/2005/01>
301. Βιβλιογραφικά / New Publications. Επιμέλεια, σε συνεργασία με τους Ν. Λαβίδα, Ε. Νουχουτίδου και Ουρ. Σινοπούλου – Παυλάτου, *Γλωσσολογία*, 16, 2004-2005, 243-257.
302. «Η συμπυκνωμένη δύναμη ενός σπουδαίου Λεξικού» [*Επιτομή του Λεξικού της μεσαιωνικής ελληνικής δημόδους γραμματείας 1100-1669* του Εμμανουήλ Κριαρά, τόμ. Α', Α-Κ, Θεσσαλονίκη 2001: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, τόμ. Β', Α-παραθήκη, Θεσσαλονίκη 2003: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας], *Εντευκτήριο* τεύχ. 68 (Μάρτιος 2005), 146-149.
303. Βιβλιοκρισία: Νικολάου Χρ. Κονομή, *Από την Ιστορία της λατινής γλώσσας*, 4^η έκδοση, Αθήνα 2003: Σύλλογος προς διάδοσιν Ωφελίων Βιβλίων, *Γλωσσολογία*, 16, 2004-2005, 224-233.
304. «Το ελληνικό Πανεπιστήμιο νοσεί βαρύτατα», Συνέντευξη στους φοιτητές Μιχ. Βαλάσογλου, Γιώργο Πολυμενέα και Τζούλι Τσενέ, *Καλειδοσκόπιο*, τεύχ. 19 (Ιανουάριος-Μάρτιος 2005), 22-23.

2006

305. «Η γλώσσα και το ύφος των δημηγοριών του Θουκυδίδη», [The language and the style of the speeches of Thucydides], *Πρακτικά του Γ' Διεθνούς Συμποσίου για τον Θουκυδίδη «Δημηγορίες»*, Αθήνα, 3-6 Μαΐου 2006, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, σσ. 135-149.

306. «Λεξικογραφικά ζητούμενα του Κυθηραϊκού ιδιώματος», *Πρακτικά του Πανελληνίου Συνεδρίου Κυθηραϊκών Μελετών «Εκκλησία, Παιδεία – Εκπαίδευση και Πολιτισμός στα Κύθηρα, 19^{ος}-20ός αι.*), Κύθηρα 19-23 Σεπτεμβρίου 2001, Κύθηρα 2006: Ανοικτό Πανεπιστήμιο Δήμου Κυθήρων, σσ. 715-727.

307. «Η γλώσσα της επαρχίας Μυλοποτάμου: Γενική περιγραφή και ερευνητικά ζητούμενα», Ειρήνη Γαβριλάκη και Γ.Ζ. Τζιφόπουλος (επιμ.), *Ο Μυλοπόταμος από την Αρχαιότητα ως Σήμερα. Περιβάλλον - Αρχαιολογία - Ιστορία - Λαογραφία - Κοινωνιολογία. Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου* (Πάνορμο Ρεθύμνου, 24-30 Οκτωβρίου 2003). VIII: Νεότεροι Χρόνοι. Λαϊκός Πολιτισμός. Ρέθυμνο: Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Ρεθύμνου 2006, σσ. 139-148.

308. Βιβλιοπαρουσίαση: Francisco Adrados, *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας. Από τις απαρχές ως τις μέρες μας*, Μετάφραση: Alicia Villar Lecumberri, Αθήνα 2003, *Γλωσσολογία*, 17, 2006, 225-230.

309. Βιβλιοπαρουσίαση: «Η θεμελίωση μιας νέας διαλεκτικής ομοφωνίας». Μαριάννα Ντελαμότ, *Παλίντροπος αρμονία*, Αθήνα 2004: Το Ροδακίό, *Θέματα Λογοτεχνίας*, 31, 2006, 176-182. Γερμανική μετάφραση από τον Theo Votsos, “Die Fundierung einer dialektischen Gleichstimmigkeit”, στον τόμο: *Gegenstrebende Harmonie*, μετάφραση Hans Eideneier, Köln 2007: Romiosini Verlag, σσ. 77-83. Αγγλική μετάφραση από την Katerina Danezi, “The founding of a new dialectical homophony”, στον τόμο: *Counterpoised harmony*, μετάφραση David Connolly, Αθήνα 2008: Το Ροδακίό, σσ. 75-80.

310. Προλογικό σημείωμα στο βιβλίο της Κ. Βαμβακά (επιμ.), *Μύθοι και παραμύθια στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

311. «Πόσες λέξεις διαθέτει τελικά η ελληνική γλώσσα;». Ηλεκτρονική δημοσίευση του Πανελληνίου Συλλόγου Μεταπτυχιακών Καθηγητών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, <http://users.ntua.gr/nborbil/Article1.htm>

2007

312. “Some thoughts concerning the responsibility of youth in contemporary society”, National Youth Conference, Greek Orthodox Archdiocese of Australia, 25-28 January 2007, Brisbane, Queensland, *Phronema*, 22, 2007, 7-22.

313. «Παράγοντες διαμόρφωσης της γλωσσικής πολιτικής στην Ευρώπη», *Γλωσσικός περίπλους*. Μελέτες αφιερωμένες στη Δήμητρα Θεοφανοπούλου-Κοντού, Αθήνα 2007: Ινστιτούτο του Βιβλίου - Α. Καρδαμίτσα, σσ. 377-386.

314. «Η γλωσσική πορεία του Παντελή Πρεβελάκη», *Διαβάζω*, τεύχ. 472 (Μάρτιος 2007), Αφιέρωμα στον Παντελή Πρεβελάκη, σσ. 126-129.

315. «Γραμματικές (νεοελληνικές)», στο συλλογικό έργο: *Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας*, Αθήνα 2007: Εκδόσεις Πατάκη, σσ. 435-438.

316. «Λεξικά (νεοελληνικά)», στο συλλογικό έργο: *Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας*, Αθήνα 2007: Εκδόσεις Πατάκη, σσ. 1241-1245.

317. Προλογικό σημείωμα στο δίγλωσσο (Ελληνικά- Αγγλικά) έργο του Gareth Owens, *Λαβύρινθος. Γραφές και γλώσσες της μινωικής και μυκηναϊκής Κρήτης*, Ηράκλειο 2007: Κέντρο Κρητικής Λογοτεχνίας, σσ. XVIII-XIX.

2008

318. *Γλώσσης χάριν*, Τόμος αφιερωμένος από τον Τομέα Γλωσσολογίας στον καθηγητή Γεώργιο Μπαμπινιώτη. Επιστημονική επιμέλεια: Α. Μόζερ, Αικ. Μπακάκου-Ορφανού, Χρ. Χαραλαμπίκης, Δ. Χειλά-Μαρκοπούλου, Αθήνα 2008: Ελληνικά Γράμματα, σσ. 704.

319. «Nikos Kazantzakis: Sein Kampf um die Sprache», *Γλώσσης χάριν*, Τόμος αφιερωμένος από τον Τομέα Γλωσσολογίας στον καθηγητή Γ. Μπαμπινιώτη, Επιστημονική επιμέλεια: Α. Μόζερ, Αικ. Μπακάκου-Ορφανού, Χρ. Χαραλαμπίκης, Δ. Χειλά-Μαρκοπούλου, Αθήνα 2008: Ελληνικά Γράμματα, σσ. 224-232.

320. «Ετυμολογικά και ορθογραφικά και των ελληνικών ιδιωμάτων της Νότιας Ιταλίας», *Ιταλοελληνικά, Rivista di cultura greco-moderna*, 9-10, *Lingua e Scritura degli Ellenofoni del Sud Italia*, Napoli 2008, σσ. 265-274.

321. «Γλωσσικά και λαογραφικά Καρπάθου-Ανατολικής Κρήτης», Κάρπαθος και λαογραφία, *Πρακτικά του Γ' Διεθνούς Συνεδρίου Καρπαθιακής Λαογραφίας*, επιστ. Επιμέλεια Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης, Αθήνα 2008, σσ. 1017-1025.

322. «Κυπρίων και Κρητών 'γλώσσες'», *Πρακτικά Πέμπτου Διεθνούς Συνεδρίου Νεοελληνικής Διαλεκτολογίας*, Αθήνα, 18-20 Μαΐου 2006, *Νεοελληνική Διαλεκτολογία*, 5, 2008, 609-617.

323. «Μανώλης Μιλτ. Παπαδάκης. Η προσφορά του στην επιστήμη και την έρευνα», *Πειραϊκή Φιλολογική τριήρης*, αριθμ. φ. 2, Φεβρουάριος 2008, σ. 3.

324. Πρόλογος στο βιβλίο του Κ. Ν. Κωνσταντίνου, *Γλωσσικοί δείκτες στη διάλεκτο των μαθητών της Κύπρου*, Διδ. Διατριβή, Λευκωσία 2008, σσ. 21-25.

325. Προλογικό σημείωμα στην ποιητική σύνθεση του Κώστα Μανουρά (Προσφύρη) *Λευτέρης και Ειρήνη*, Ηράκλειο 2008: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, σσ. κα΄-κγ΄.

326. Πρόλογος στο βιβλίο του Εμμανουήλ Ιωάν. Φαρσάρη, *Ανατολή Ιεράπετρας*, Ιεράπετρα 2008: Έκδοση Πολιτιστικού & Φυσιολατρικού Συλλόγου Ανατολής Ιεράπετρας, σ. 9.

327. Προλογικό σημείωμα στην ποιητική συλλογή του Κωστή Αχάτη, *Κυματισμοί*, Αθήνα 2008: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, σσ. 7-9.

2009

328. «Το νέο Χρηστικό Λεξικό της Νεοελληνικής της Ακαδημίας Αθηνών», http://www.linguist-uoi.gr/cd_web/docs/greek/049_charalambakisICGL8.pdf, σσ. 1263-1282.

329. «Η γλώσσα και το ύφος του ‘Συμποσίου’ του Νίκου Καζαντζάκη», στον τόμο: Νίκου Καζαντζάκη, *Συμπόσιον*, Αθήνα 2009: Εκδόσεις Καζαντζάκη, σσ. 193-205.

330. «Στυλιανός Χαρκιανάκης: Η ιδιοσυστασία του γνήσιου ποιητή», *Φιλολογος*, τεύχ. 137 (Ιούλιος-Σεπτέμβριος), 2009, 1065-1073. [Παρουσίαση της συλλογής *Εν αινίγματι και εν εσόπτρω*, Ποιήματα, Αθήνα 2004: Εκδόσεις Δόμος, σσ. 124].

331. «Η πρώτη μου συνάντηση με τον καθηγητή Hans Eideneier», Τιμητικό αφιέρωμα για τα εβδομηντάχρονα του συγγραφέα, Κολωνία, 2009.

332. Βιβλιοπαρουσίαση: «Αγάπης αγώνας γόνιμος». Εμμ. Κριαρά, *Μακράς ζωής αγωνίσματα*, Αθήνα 2009, σσ. 336, Εφημ. «Το Βήμα», 27.9.2009, σ. 18/38/B2.

333. «Εμμανουήλ Κριαράς: Ο ζηλωτής της γλώσσας», Εφημ. «Το Βήμα», 1.11.2009, σ. 29/A29. Ανατύπωση, Εφημ. *Διέξοδος*, φ. 550, 18.11.2009, σ. 11.